JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. **Woensdag, 12 Junij.** **N°. 47.**

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
» » » » » *Java*.................... » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen*.................... » 17,50.
» » » » » *Nederland*.................... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 centen voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Vrijdag den 14den dezer.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
JOHANNES HENDRIK EHRENCRON
met
CATHARIENA ENGELIENA VAN DOMBURG.
Wonosobo (Bagelen), 20sten Mei 1861. (1896)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. Meijners, Rappa.*
Nijmegen, 26 *Maart* 1861. (1906)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *M. A. Mathijsen, geb. Borgen.*
Padang-Pandjang, den 15 *Mei* 1861. (1903)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *S. Hesseling. Engel.*
Batavia, 5 Junij 1861. (1862)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *M. L. Krol, geb. van Driel.*
Cheribon, 8 *Junij* 1861. (1908)

Op den 30sten Maart is te *Boston* overleden, *C. S. van Son*, geliefde Echtgenoot van
ALF. A. REED.
(1865)

Op den 27sten April ll., overleed te Pelantoengan, na eene langdurige ziekte, de Heer *Barsich Andreas*, in den ouderdom van 51 jaren, betreurd door zijne familie. (1884)

Op den 18den Mei ll. overleed in den ouderdom van 49 jaren, mijn echtgenoot *Paul François Corneille Vreede*, in leven Luitenant kolonel, directeur van den Artillerie Constructie Winkel.
D. E. VREEDE.
Eenige en algemeene kennisgave *van Rossum.*
aan vrienden en bekenden. (1895)

Op den 13 April overleed te *Maastricht*, in den ouderdom van 72 jaren, de HoogWelgeboren Heer *Ridder* H. J. J. L. DE STUERS,
Generaal-Majoor, Oud-Kommandant van het Indisch leger, enz., enz., enz.
(1907) *Ridder* A. N. DE STUERS.

Onze lieveling *Eduard Jan*, ruim 8 maanden oud, werd ons gisteren avond circa 7 uur door den dood ontrukt.
J. DE BODE, *Kapt. der Inf.*
A. S. DE BODE, geb. *Borges.*
Padang, 25 *Mei* 1861. (1902)

Heden overleed in den ouderdom van ruim Tien jaren, onze geliefde Zoon, *Gerard Jan.*
H. E. DE VOGEL.
M. J. DE VOGEL, *de Lange.*
Samarang, 30 *Mei* 1861. (1909)

Overleden *Christiaan Fredrik*, jongste kind van
C. F. JULIUS, Jr.
Onderwijzer.
Batavia, 8 *Junij* 1861. (1898)

OP DE VENDUTIE
van VRIJDAG 14 dezer,
zullen de ondergeteekenden zonder reserve verkoopen:
VO en C 24/1 vaten gezouten
Holl. Spek.
(1942) Gebrs. ROSELJE en Co.

VENDUTIE
voor het Commissiehuis van
Van Riet & Ter Gouw,
op Donderdag 13 Junij 1861,
à 4 pCt. Vendusalaris,
VAN
diverse LIJNWADEN,
PROVISIËN en DRANKEN, MADERA WIJN, HAVANNAH SIGAREN, NETELDOEK en ZIJDE voor ROBES, ZIJDEN HANDSCHOENEN, SPREIJEN, TOILETGARNITUREN, COPIEERPERSEN, VERGULDE ORNAMENTEN, HOLLANDSCHE KLOMPEN, VERLAKT LEDER, etc., etc.
B. No. 17. 1 Kist KOEK.
25 picol MANILLA HENNEP.
Voor rekening van belanghebbenden:
G. No. 284 / S. » 285 — 2 Balen: 120 ps. Beddetijk,
ex *Magaretha Johanna*,
min of meer door Zeewater beschadigd.
EN
het RESTANT geredde goederen uit het nabij *Anjer* gestrande Schip *Twee Antonij's*, bestaande uit ongeveer
23 picol BLADKOPER, 1 ANKER, een partij STEENKOLEN en TOUWWERK.
(1891)

OP DE VENDUTIE
van Donderdag 13 dezer,
zal nog worden verkocht:
EEN PRAAUW SAMPANG,
met geheel compleeten INVENTARIS en in Zeewaardigen staat, groot 8 Koyangs, liggende voor de Pakhuizen der Factorij en aldaar te bezigtigen.
NB. De geannonceerde partij Steenkolen bevindt zich in bovenbedoelde Praauw.
(1889) VAN RIET EN TER GOUW.

Op de Vendutie
bij
Van Riet en Ter Gouw,
Op DONDERDAG den 13 dezer,
zullen verkocht worden:
2 Span Zwarte en 1 Span Bruine
BATTAKPAARDEN,
welke van af Maandag den 10 dezer te bezigtigen zijn in den Stal achter het Commissiehuis.
(1890)

Bij VAN RIET en TER GOUW
zullen op de **Vendutie** van DONDERDAG den 13den dezer, nog worden verkocht:
twee zwarte
RIJPAARDEN,
Macassaren.
EEN BENDIE-PAARD
en een fijn
Jagtgeweer.
(1944)

VENDUTIE
op Donderdag 13 Junij 1861
2½ à 2 pCt. Vendusalaris,
op het plein der Javasche Bank,
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & C°.,
van

138 fraaije en groote
Sumbawa
PAARDEN,
waaronder verscheidene RIJPAARDEN en Spannen WAGENPAARDEN, pas aangebragt pr. Ned. Ind. Schip ***Risgilhair*** en van af heden op voornoemd plein te bezigtigen. (1878)

HOUT-VENDUTIE
op Vrijdag den 14den Junij 1861,
op het Heemradenplein,
door
CASSALETTE & CO.,
van (1886)
BALKEN,
in alle dimensien.

VENDUTIE
Op Vrijdag den 14den Junij 1861,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van diverse **Provisiën**, *pas aangebragte* **Boter**, **Onderschotels** voor Hanglampen, porceleinen **Waschstellen**, diverse **Manufacturen**, witte **Shirting** in stukken van 52 el, fijne **Lakens**, Postpapier, fraaije Japansche porceleinen **Eetserviesen**, do. **Vazen**, kisten met **Stroodoosjes**, **Schutsels**, diverse Chinesche **Goederen**, als: Waaijers, Badschoenen, Zakdoeken, enz. enz.
ALSMEDE
6 Draaiorgels
en
Een partijtje zeer elegante
PARIJSCHE DAMES-SCHOENEN.
(1887)

Gebrs. ROSELJE en Co.
zullen op hunne Vendutie van Vrijdag 14 *Junij*,
VOOR REKENING EENS DERDES,
mede verkoopen:
EEN PARTIJTJE
OUDE
PUIKE MANILLA SIGAREN,
als: Imperials, Londres, Regalias, Cabalaros en Cortado's, No. 2.
(1860)

VENDUTIE

op MAANDAG 17 Junij 1861,
voor het sterfhuis van wijlen den Heer

B. ANDREAS,

Parapattan (*Koningsplein*),
DOOR

van Slooten, Morgan en Co.,

van eenen netten INBOEDEL,
bestaande uit:

SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG-, TAFEL- en MUURLAMPEN, MAHONIJ en andere HOUTEN MEUBELEN, STOELEN, TAFELS, KASTEN, LEDIKANTEN, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, KEUKEN GEREEDSCHAPPEN, MATTEN, MARTEVANEN.

4 SOLIEDE RIJTUIGEN,

5 Spannen goedgedresseerde

overwalsche WAGENPAARDEN,
TUIGEN, KADOGANS.
en eindelijk
eenige FRAAIJE MELKGEVENDE HOLLANDSCHE en BENGAALSCHE **KOEBEESTEN met KALVEN.** (1928)

Hout-Vendutie

op Maandag, den 17den Junij 1861,
Op het Heemradenplein
VAN

DJATTIEHOUTEN BALKEN
EN
KROMHOUTEN.

(1937) JOHN PRYCE EN Co

VENDUTIE

Op DINGSDAG, den 18 Junij 1861,
wegens vertrek, ten huize van den Heer

E. Cassalette,

Koningsplein, hoek Gang Pool,
van

EUROPEESCH MEUBILAIR,
als:

Een Ameublement met Velour d'Utrecht,
Een dito met Paardenhaar,
Een Boudoir Ameublement,

TAFELS en KNAPEN, CONSOLES met Marmerbladen en Spiegels, SPEELTAFELS, SPIEGELKAST, ETAGEREKASTEN, PSYCHÉ, WASCHTAFELS en NACHTTAFELS met Marmerbladen, SCHEERSPIEGEL, LEDIKANT met Springveeren Matras, LINNENKASTEN, BOEKENKASTEN, een fraai BUREAU MINISTRE, SCHRIJFTAFEL, groot BUFFET met Marmeren blad en Spiegels, goede HANG-, MUUR-, KROON-, TAFEL- en MODERATEURLAMPEN, PIANOLAMPEN.

GROOTE SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,
MEDAILLON SCHILDERIJEN in Olieverf, groote OLIESCHILDERIJEN van Beroemde Meesters.

PENDULES, BRONZENBEELDEN op voetstukken, een REGULATEUR van *Leroi*, te *Parijs*.

CARPETTEN EN ALCATIVES.

Een uitmuntend BILLARD, geheel compleet.

Een welluidende PIANINO van *Cuijpers*.

Palembangsche Fauteuils, Luijer- en Wipstoelen,

PORCELEIN-, KRISTAL- en GLASWERK.

Fraai ZILVERWERK.

Verder:

5 span goede deugzame WAGENPAARDEN, waaronder twee span Preanger Schimmels, en drie span MACASSAREN,
1 Schimmel RIJPAARD, zeer goed gedresseerd
en
1 Europesche MYLORD,
1 Albert uit de fabriek van *Fromberg*,
1 PALANQUIN,
WAGENTUIGEN, fraaije ZADELS, enz., enz.

Op den 16 *en* 17 *voor een ieder te bezigtigen.* (1911)

Vendutie

op Dingsdag, 18 Junij 1861,
à 4 pCt. Vendu-Salaris,
voor het Commissiehuis van

Van Slooten, Morgan & Co.,
VAN

DIVERSE LIJNWADEN,

SHIRTINGS, MADDAPOLLAMS, KATOENEN GARENS,

BRILLANTEN, DIAMANTEN, STOFGOUD.

En ten 11 ure precies

van een stuk Tuinland,

gelegen in de Ommelanden van Batavia, buurt of wijk Japan, bij de verponding geregistreerd onder No. 5711.
(1929)

VENDUTIE

op Woensdag den 19den Junij,
voor het Commissiehuis van

J. SPEET,
VAN

eenige bijzonder fraaije echte

PERSISCHE TAPIJTEN,
van de grootste soort,

Fijne MADAPOLLAMS, CHITZEN, JACONET, Beste MANILLA SIGAREN No. 2. GLAS- en AARDEWERK. DIVERSE RIJTUIGEN, ZIJDEN HEEREN DASSEN, MANSHEMDEN, ROOD GAREN, IJZERWERKEN, FLUWEEL en eene groote hoeveelheid GEZETTE en ONGEZETTE

JUWEELEN, GOUD en Zilverwerken.

(1925)

HOUT-VENDUTIE

op WOENSDAG, 19 Junij op het HEEMRADENPLEIN, door

CASSALETTE & CO.,
VAN

BALKEN,

in alle dimensiën. (1933)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op den 20 Junij 1861, zal op 's LANDS WERF publiek worden verkocht:

DE OORLOGSBRIK

„DE HAAI"

met MASTGESTEL en STAAND WANT; liggende bij het Marine Etablissement te *Onrust*.
(1912) JOHN PRYCE en Co.

VENDUTIE

op Donderdag 20 Junij 1861,
wegens vertrek, voor het Woonhuis van den Heer

MACARTICH,

Gang Boentoe (Koningsplein), door
VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.,
van **Hang- en Tafellampen, Spiegels** en **Schilderijen, Ledikanten, Stoelen, Tafels, Canapés, Kasten, Porselein-, Glas-, en Aardewerk, Keukengereedschappen, Matten, Zeilen**, voorts nog:

PAARDEN, RIJTUIGEN, TUIGEN, etc.
(1930)

VERKOOP

VAN HET

Rijst-Pelmolen Etablissement

Kedong-Soro.

Op den 28sten dezer,

zal, ter plaatse in de locale nieuwsbladen te adverteren, alhier voor rekening van belanghebbenden publiek verkocht worden, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement van Ned. Indie, **het regt van opstal voor 20 jaren,** de Gebouwen en Inventaris behoorende tot bovengenoemd Etablissement gelegen bij Modjokerto in deze Residentie.

De omschrijving van Gebouwen en Inventaris ligt ter inzage ten Kantore van

SCHIMMELPENNINCK & Co.

SOERABAIJA, 3 Junij 1861. (1934)

In Commissie Ontvangen:

een partij Heeren Sokken

in diverse genres.
(1837) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Fabriek en Magazijn
VAN

LAARZEN
EN
SCHOENEN,
VAN

C. H. ZIEGELAAR,

Dam, 522, Amsterdam.

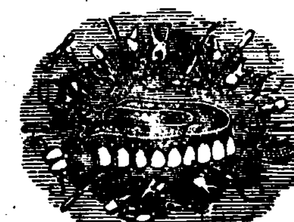
	het paar.
Stoffen Heeren Bottines..........	*f* 3,50
Verlakte Heeren Bottines met Elastiek....	„ 4,50
Bal en Gala Heeren Schoenen met Rosetten.	„ 4,50
Stoffen Dames Laarsjes........	„ 2,50
„ „ „ met hakken........	„ 3,—
„ „ lage Schoenen............	„ 1,50
„ „ Bottines...........	„ 1,75
„ „ „ met Elastiek en Rosetten.	„ 2,50
Goudleeren lage Dames Schoenen.........	„ 1,75
„ „ „ „ met Rosetjes.	„ 2,—

Honderde soorten van KINDER LAARSJES en SCHOENEN; alles is naar de nieuwste en netste modellen van *Parijs* en *Londen* en van de beste kwaliteit.

Om de juiste maat over te zenden, gelieve men slechts op een strookje papier de lengte en breedte van de voeten aan te teekenen.

WINKELIERS en GROSSIERS hebben naar kwantiteit hunner bestelling rabat.

Alles af te leveren *à contant* in *Amsterdam*, brieven en pakjes *franco*. (1919)

De Ondergeteekende

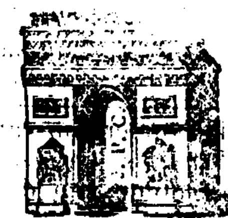
Chirurg-

DENTIST,

heeft de eer het publiek te berigten, dat hij voor de geneeskundige Commissie alhier zijn examen met goed gevolg heeft afgelegd en daardoor aan alle vereischten heeft voldaan. Om alle mogelijke waarborgen te geven heeft hij besloten op Java te blijven.

Adres: **Hôtel des Indes,** in de toko vroeger door MAD. JANNETTE geoccupeerd.
(1913) L. PEBAQUÉ.

Regtstreeks uit FRANKRIJK per *Vallée de Luz* ontvangen:

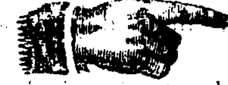

PILULES

GOURMANDES-PURGATIVES
DE
CAUVIN.

Place de l'Arc de Triomphe, No. 10 *à Paris.*

Dit purgerend en zuiverend Plantenmiddel, geauthoriseerd en populair in Europa sedert 1790, uithoofde van deszelfs gemakkelijk gebruik en algemeen erkende doelmatigheid in ongesteldheden van het bloed en de vochten, hardlijvigheid, slijm, gal, slechte spijsvertering, scheele hoofdpijn, verkoudheid, klierachtige aandoening, enz., enz., werd nog nimmer in Indie aangevoerd en is thans te bekomen à *f* 2— per doos en in het groot *à* CONTANT met 20 % rabat bij
(1914) GEBRS. BEIJNON.

Heeren Suikerfabrikanten worden indachtig gemaakt op de

PEDATTIE-ASSEN

MET BUSSEN,

door de ondergeteekenden geïmporteerd wordende uitmuntende door doelmatigheid, zuivere afwerking en billijken prijs.

Dezelve zijn verkrijgbaar:
Te *Samarang* bij de Heeren
DORREPAAL & Co.
Te *Soerabaija* en *Passaroeang* bij de Heeren
SCHIMMELPENNINCK & Co.
Te *Cheribon* { bij de Heeren ARNOLD BIK & Co. en den Heer A. A. Ruzette, en
Te *Batavia* bij
(1923) HAAGER & SCHUURMAN.

WITTE SUIKER,

voor huisselijk gebruik, in mandjes van 32 pond, netto, à *f* 10 — contant, voortdurend verkrijgbaar te *Tjikao*, bij
(1904) H. J. HOP.

Societeit de Harmonie.

STAFMUZIJK

op Donderdag den 13den Junij, a. s. des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
C. VRIESENDORP,
fung. Secretaris.
(1926)

Maatschappij tot Toonkunst.

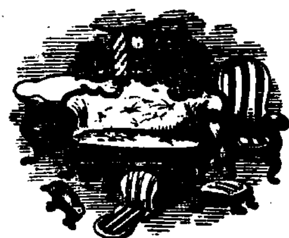
MUZIEKALE OEFENING

op Vrijdag, den 14den Junij, des avonds ten 8 ure in het Lokaal van den Schouwburg.

Namens de Directie:
(1927) C. VRIESENDORP,
Secretaris.

Een bijzonder Soliede

REISWAGEN,

te verkrijgen bij
(1841) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Door **NIEUWE AANVOER** zijn de Ondergeteekenden ruim voorzien van

EUROPESCHE MEUBELEN,

als:

AMEUBLEMENTEN voor SALONS, GALLERIJ & BOUDOIRS,
bekleed met zijde en satijn Damast, Velours de Utrecht en Leder; Kleer- en Hangkasten, Boeken- en Etagère-kasten met en zonder Spiegels; Schrijflessenaars, Dames-werktafels, Bonheur du jour, en met witte marmer-bladen de volgenden, als:

TOILETTEN DUCHESSE;

Waschtafels voor 1 en 2 personen, Buffetten, Consoles, Ronde en ovale Tafels, Knaapen. Secretairen, Comodes, Speeltafels en Eettafels voor 24 tot 48 personen, alle van massief mahonijhout en naar den laatsten smaak vervaardigd.

Een BILLARD compleet.

Groote **SPIEGELS** en **SCHILDERIJEN;**

Echt Engelsche **LAMPEN,** als: Hang-, Muur-, Kantoor- en Tafellampen; bronzen en pleeten Kroonlampen van 2, 3, 4, 5 en 6 armen, rijk versierd met kristallen hangers, wordende bij den verkoop gewaarborgd;

12 beproefde

WAARBORG-KASTEN,

uit de fabriek van *Giesbers en van Deun Sr.*, te *Roermonde*; **1 en 2 slaaps ijzeren Ledikanten;** gegoten ijzeren Hek- en Balkonwerk, rijk vergulde en echt bronzen **Pendules; Porceleinen Servicezen,** wit met goud, met blaauwe en groene streepen, gedecoreerd, enz.

DIVERS ZILVERWERKEN,

als:

Theeserviezen, Broodmanden, Olie-, Azijn- en Likeurzetjes, Theelepels en Tafelgoed;

verder:

Een keurig assortiment **Parijsche Bijouterien** bestaande uit: heele en halve parures, Broches. Armbanden, Colliers en Medaillons, Manchettenknoopen, Koralen Baijadères, Heeren- en Dameshorologies, Hals- en Vestkettingen en Ringen;

PIANINO'S van verschillende fabriekanten;

MELODIUMS van diverse groote van Alexander fils te Parijs.

Een Factuur **Chinesche Goederen,** waaronder eene menigte **Ivoorwerk,** geschikt voor Cadeaux; Chinesche, Japansche en Palembangsche **Matten.**

(1935) CASSALETTE & Co.

W. J. OLLAND

HOROLOGIEMAKER, *Batavia.*

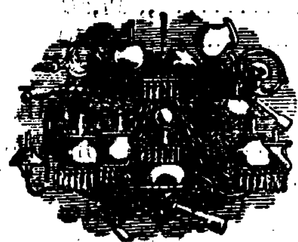
Reparatie van UUR- en SPEELWERKEN,
Assortiment van
Gouden- en Zilveren Horologien,
Pendules en Regulateurs.
(1921)

SANDELHOUTEN WAAIJERS,

do. HANDSCHOENDOZEN,
ontvangen bij
(1941) Gebrs. ROSELJE en Co.

Per *Sovereign* van Londen:

ENGELSCHE

prachtige KROON-LAMPEN

van pleet met cristallen ornamenten.

Voorts:

EENIGE

Brons-, Kroon- en Hang-LAMPEN,

met dezelfde soort cristallen ornamenten.
(1846) ABEELEN, DENNISON & Co.

De Ondergeteekende,

DENTIST

van de firma **Phillips & Gurner,**
Chirurgijn-Dentist titulair aan het hospitaal te Adelaïde,
heeft de eer het Bataviasche publiek te berigten, dat hij hier is aangekomen en dagelijks te spreken is over alle zaken tot zijn beroep betrekking hebben.
Adres: bij Mrs. BAIN, *Koningsplein.*
(1863) PHILLIPS, *Dentist.*

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (1868)

Ontvangen bij de Ondergeteekenden:

fraaije geborduurde VENSTER GORDIJNEN,

in stukken van 40 ellen.
(1894) Gebrs. ROSELJE & Co.

Pas Uitgepakt:

PRACHTIGE IJZEREN

LEDIKANTEN EN WIEGJES,

uit de beste Fabrieken.

IJZEREN LEDIKANTEN MET VEEREN.

(1893) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Premier Juin

OUVERTURE

DE

L'HOTEL DE L'UNIVERS

TENU PAR

Vor THONNÉRIEUX.

Cet Hôtel nouvellement réparé offre de grands avantages, aussi bien aux familles qu'aux Capitaines et passagers seuls, par ses Chambres bien meublées et par sa belle situation.

Bains d'Eau de Rivière.

LA TABLE ET LE SERVICE NE LAISSENT RIEN à DÉSIRER.

Abonnements pour la nourriture au dehors.

(1871)

Versche

BENGAALSCHE GRAM,

bij
(1892) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Wederom Ontvangen:

EENE FRAAIJE ROULETTE.

Bij
(1840) VAN WALCHREN & VAN DORP.

BOURGOGNE,

in $^1/_1$ en $^1/_2$ flesschen.
bij
(1838) VAN WALCHREN & VAN DORP.

EEN STEL ZILVER GROOTE KEUR,

bestaande uit:
12 Paar groote LEPELS en VORKEN.
12 " kleine " " "
1 SOEPLEPEL.
1 VISCHMES en 1 BOTERMES.
Bij
(1839) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Let Wel!

ETEN

Verkrijgbaar bij

DE WED. LE DUC.
GANG NOORDWIJK bij de *Sluisbrug.* (1873)

Eene JUFVROUW uit den beschaafden stand en van de P. G., zag zich gaarne geplaatst als

GOUVERNANTE,

bij eene aanzienlijke familie in *Oost-Indië.* Zij is geëxamineerd in de *Hollandsche, Fransche* en *Engelsche talen* en bij behoorende wetenschappen, en is in staat grondig onderwijs te geven in de *Muzijk (Piano)*, alsmede in vrouwelijke handwerken. Men gelieve zich te adresseren, met *franco* brieven, onder **Lt. MM.,** bij den Boekhandelaar J. NOORDENDORP, te *Amsterdam.*
(1897)

Mevrouw de Weduwe Andreas, geboren Waitz, — zoo voor zich zelve als in hoedanigheid van voogdesse over hare, in huwelijk met nu wijlen den Heer **B. ANDREAS** verwekte, minderjarige kinderen— heeft den ondergeteekende hare ***Generale Volmagt*** gegeven voor de zaken, welke de nalatenschap van haren overleden echtgenoot en die, welke de firma B. ANDREAS & Co. betreffen.

De Heer J. ANDREAS blijft steeds belast met de *Generale procuratie* dier firma.

(1885) F. W. OVERBECK.

ONDERWIJS.

De Ondergeteekende, Particulier Onderwijzer, verplaatst zijne Inrigting met primo Julij in het HUIS, nu bewoond door den WelEdelGestr. Heer Dr. **SMIT,** in *Gang Polones.*

Er bestaat nog gelegenheid om een 5 tal Jongens te plaatsen.

Het hoofddoel zijner inrigting is, jongens voor te bereiden voor het **Gymnasium Willem III.** Het getal zijner Leerlingen, gaat een met de Ouders overeengekomen cijfer niet te boven.

Hierop reflecterenden kunnen omtrent het gegeven wordend Onderwijs, informatien bekomen bij Mr. T. H. DER KINDEREN.

W. H. SNETHLAGE.
BATAVIA, den 12 Junij 1861. (1940)

Ondergeteekende voornemens zijnde tegen het einde dezer maand naar Nederland te vertrekken, heeft de eer te berigten aan OUDERS, die plan hebben hunne Kinderen naar Nederland te zenden, dat hij zich belast, om hunne Kinderen op ***goede scholen te plaatsen,*** elke 3 maanden onderzoek te doen naar hunne vorderingen, en voorts al datgene te doen, waartoe Ouders door den te grooten afstand buiten staat zijn.

Nadere Informatien bij de Heeren:
VAN DELDEN, te *Batavia*, en
M. NEUMANN, te *Pekalongan.*
P. G. VAN DORT.
PEKALONGAN, 5 Junij 1861. (1901)

TE KOOP:

Een SPAN mooije ISABELLEN en Handwagen,

zoo goed als nieuw.
Adres: W. H. MEIJER,
(1924). *Parapattan.*

TE HUUR **Het HUIS** op het Koningsplein, thans bewoond door den Heer CASSALETTE.
(1936) Adres: W. F. G. POOL.

TE KOOP:

Eene nog nieuwe, enkel tot proef gebezigde

STOOMMACHINE,

van lage drukking; nominaal

12 à 14 Paardenkrachten, met Ketel en Vliegwiel;

gemaakt in de ***Low-Moor Fabrieken***, en keurig van bewerking. Geschikt als Moteur voor alle Inrigtingen, en speciaal voor

Rijst-, Suikerriet- en Houtzaagmolens.

Informatiën en inzage van teekening en afmetingen bij de Heeren:

REIJNST & VINJU, te *Batavia*.
ANEMAET & Co., te *Soerabaija*.
(1905) J. A. KRAJENBRINK, te *Krawang*.

TE HUUR **HET HUIS**

in de Secretarij-Laan, thans bewoond door den Heer PANNEKOEK. (1922)

TE HUUR **EEN HUIS**

in de ***Gang Boentoe***.

Te bevragen bij
(1864) M. C. MACARTICH.
BATAVIA, 6 Junij 1861.

ALGEMEENE VERGADERING

van stemgeregtigde Deelhebbers in de Javasche Bank, op Donderdag den 20 Junij 1861, des morgens ten 10 ure in het Lokaal der Bank.

a. Verslag der Commissie tot opname der balans, ingevolge art. 76 van het octrooi.
b. Vaststelling der huishoudelijke reglementen.

Namens President en Directeuren der Bank voornoemd,
De Secretaris
H. ROCHUSSEN.
BATAVIA, den 5 Junij 1861. (1915)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.

Het mag niet regt dwaasheid genoemd worden Ziekten of pijn te verduren, wanneer het zekere geneesmiddel voor al de ziekten, door een ieder te bekomen is. Dit plantaardige middel werkt met goed gevolg op de oorzaak van de ziekten en al de kwalen en zenuwen des ligchaams; het zuivert het bloed, hersteld de levenskracht en de sterkte van het zwakke gestel, en strekt tot verlenging van het leven.

Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
„ Banjoemaas	„ M. S. Cheriman
„ Soeracarta	„ W. Veldman,
„ Djocjocarta	„ Buijn & Co.
„ Salatiga	„ F. Krnthoffer.
„ Tagal	„ Wed. Dort.
„ Cheribon	„ W. Galistan.
„ Cheribon	„ M. Blok en Co. (1916)
„ Samarang	„ H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

JAVA-BODE. - MAIL-EDITIE.

Met de Courant van den 8 dezer is aan HH. Inteekenaren op den JAVA-BODE, een prospectus aangeboden van eene ***Mail-Editie*** van den Java-Bode, die tweemaal 's maands zal worden uitgegeven.

De Inteekening is van af heden bij de agenten van den Java-Bode en den Ondergeteekende opengesteld à *f* 25,— per jaargang.

PROEF-NUMMERS zijn voor het vertrek der eerstvolgende Land-Mail op *franco* aanvraag verkrijgbaar bij de agenten van dit blad en den Uitgever.
(1874) H. M. VAN DORP.

ZES TAFEREELEN

uit het leven van den

Nederlandsch-Indischen LANDADEL.

Overgedrukt uit de JAVA-BODE No. 43, op ***franco*** aanvraag te bekomen bij den uitgever
H. M. VAN DORP,
(1867) te BATAVIA.

JAVA-BODE.

HH. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die genegen zijn met hun abonnement voor het **Tweede half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden.

Prijs voor het Tweede halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,
H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei ll., kan men bij de Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden, dan wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.** te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; ***Weijermans & Co.*** te Pasoeroean; **G. H. Hoogenraad** te Madioen, **H. Oeth, Pz.** te Muntok; **H. R. van Wijk, Rzn.** te Padang; **Eckhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te Amboina en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries**. (1917)

MACHINERIEN.

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL

en

Van Vlissingen, van Heel & Derosne, Cail & Co.,

Amsterdam.

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabrikanten, hebben thans ten verkoop ontvangen:

Eenige stellen Centrifuges

met **drijfwerk** compleet.

EENE STOOMMACHINE

met horizontaal **Stoomwerktuig** van 6 p. kr. en Stoomketel van 10 p. kr., hooge drukking met overbrengende beweging, liggende *alhier*.

EENE STOOMMACHINE

van 16 p kr, met ketel van 20 p. k., hooge drukking, benevens de overbrengende beweging voor een Suikermolen, van $24^1/_8 \times 51$ Eng. duimen.

DRIE COMPLEETE

DISTILLEER-TOESTELLEN

ter vervaardiging van Arak, waarvan 2 voor 16000 en een voor 21000 litres, een toestel **alhier** en 2 te **Soerabaija** liggende.

Cylinder-Papmolens, Pedattie-Assen en Bussen, enz.

Zij verwachten nog per *Estafette*:

EEN SUIKERMOLEN

met Cylinders van 28 × 56 Eng. duimen, met een dubbel stel kamraderen, om zoowel door Water als door Stoom te kunnen worden gedreven,

Terwijl nog in confectie zijn om vóór het einde van dit jaar op Java opgesteld te kunnen worden:

Eene compleete Vacuum-Installatie,

met **twee pannen** van 7½ Eng. voeten diameter.

Eene compleete VACUUM-INSTALLATIE met eene pan

van $7^1/_2$ Eng. voeten diameter.

EEN SUIKERMOLEN

met cylinders van $24^7/_8 \times 51$ Eng. duimen, met 2 stel kamraderen en waarloozen topcilinder.

EEN SUIKERMOLEN

van $24^7/_8 \times 51$ Eng. duimen met 1 stel kamraderen en waarloozen topcilinder.

TWEE SUIKERMOLENS

met cilinders van $19^7/_8 \times 35^3/_4$ Eng. duimen, waarvan een **met waterwerk**,

Een SUIKERMOLEN

met cilinders van 28 × 56 Eng. duimen met een stel kamraderen en waarlooze topcilinders.

Eenige enkele CENTRIFUGE-TOESTELLEN

in stellen van 2, 4 en 6 met drijfwerk compleet.

Twaalf stuks Crush- of Breekmolens,

om met de hand of met de stoom gedreven te worden.

Eenige stellen SUIKERPANNEN

voor Batterjen, etc., etc.

Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij
(1818) DÜMMLER en Co. en
bij den Heer E. J. EVERTS, te **Solo**.

MORRELL'S

Official and legal COPYING INK,

Manufactured to produce several lasting copies, used in all Government's Offices.

MORRELL'S CARMINE WRITING FLUID for steel pens.
(1931) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:

STALEN PENNEN:

Joseph Gillott, no. 382, blaauw en bruin, met drie gaten.
The Constantinopel Pen.
The Commercial Pen.
The German National Pen.
Cachetten met ruitjes, enz., enz.
(1875) H. M. VAN DORP.

SCHILDERIJ-LIJSTEN

VERGULDE- en PALISSANDER-HOUT (waaronder effen zwart met Gouden bies).
PASSE-PARTNUTS voor PHOTHOGRAFIEN, wederom ontvangen en op alle dimensiën met glas voorzien.
Te bekomen bij
(1821) G. KOLFF & Co.

Vertrekkende Personen.

George Batten. (1899)

H. Blyth. (1938)

P. G. van Dort, gemagtigde de heer *M. Neumann*, Pecalongan. (1900)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA:

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA:

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija*.
G. B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang*.
(1817)

STOOMBOOT OENARANG.

Het vertrek dezer Boot naar

Samarang en Soerabaija,

is bepaald:

op den 16den en 30sten Junij.

Nadere Informatiën bij
(1870) *de Agenten*,
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

PASSAGE NAAR CHERIBON

per STOOMBOOT

OENARANG,

wordt aangeboden om op den 16 dezer des morgens 8 uur van hier te vertrekken.

Nadere informatien bij
de Agenten,
(1918) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 12 Junij 1861, N°. 47.

Het Nieuwe Ministerie.

II.

Wanneer men den blik laat weiden over dat gedeelte van Azie, dat zich van de reuzentoppen der Himelaija ontrolt tot de zuidkusten onzer Soenda-groepen, en men binnen de grenzen van dat onmetelijk Rijk twee Natien, Engeland en Nederland, met beperkte middelen een onbetwist gezag ziet voeren over meer dan twee honderd millioen menschen — wanneer de geheugenis van twee eeuwen tot de erkentenis dringt, dat geen dier bruine volken een duimbreed is voortgetreden op de bane der beschaving; dat elk verzet tegen hunne blanke meesters een stellig sein is tot diepere onderwerping; dat de toevloed der vreemdelingen uit het Westen steeds toeneemt, en hunne eischen dagelijks hooger stijgen — dan slaat men het oog op eene der meest raadselachtige, en wij mogen er bijvoegen, op eene der meest droevige bladzijden in de geschiedenis der menschheid.

Engeland noch Nederland behoeven hunne tegenwoordigheid in Indie te regtvaardigen door de verdediging van het in den gang der beschaving gegrondvest regt van verovering; noch te vergoelijken door een beroep op tractaten, waarvan wij allen weten dat zij, als door een anderen Popillius, met de punt der bajonet zijn neergeschreven.

Heeren des Lands zijn wij, en wie ons ook immer het bewind over Indie betwisten moge, zeker zullen de volken van Indie zelf het juk niet afschudden dat hun is opgelegd, maar ten hoogste slechts van meester wisselen.

Of zou men in goeden ernst gelooven aan de mogelijkheid tot herstel dezer wegkwijnende volken, en meent men dat onze dochters en zusters zich ten huwelijk zullen geven aan de mannen die de geboren dienaars schijnen hunner vaders en broeders?

Wij hebben een hoogen dunk van de regten der Indische volken, doch mogen ons door een ziekelijken philanthropischen ijver niet laten vervoeren, blind te zijn voor hetgeen wij dagelijks zien en ondervinden. En nu is het onbetwistbaar zeker dat de Indische volken, ondanks een eeuwenlang verkeer met de meest beschaafde volken der wereld, ondanks de krachtigste pogingen tot hunne zedelijke verheffing, nogtans blijven wat zij zijn, en zich slechts sieren met de ondeugden hunner meesters, om in hunne nabootsing een karikatuur te zijn der werkelijkheid.

Nu moge men van dit alles denken wat men wil, aan de Indische volken den besten aanleg toedichten, en voor hen eene heerlijke toekomst droomen — het is mogelijk, en wij hopen het, al gelooven wij het niet — maar dit is zeker, dat van al dat fraais *thans* geen spoor te vinden is, en dat de bloote gedachte aan de meerderjarigverklaring der Indische volken *in onzen tijd* eene ongerijmdheid heeten mag.

Maar is dit de ware toestand van Indie, dan is het ook de eerste pligt der Regering, die over deze landen het bewind voert, de hooge stelling die zij inneemt waardig te vervullen, opdat Nederland eenmaal zonder blozen rekenschap zal kunnen afleggen van hetgeen het met Indie gedaan heeft.

De Indische volken verdienen ons mededoogen, zij hebben aanspraak op onze bescherming, en het is onze dure pligt, al datgene te doen, wat strekken kan ter bevordering hunner stoffelijke en zedelijke ontwikkeling — kan het zijn tot instandhouding hunner soort.

De aanwijzing dezer stelling, de ontwikkeling der regten die Nederland op Indie mag doen gelden, der verpligtingen die het te vervullen heeft is de taak onze Coloniale staatkunde. Deze heeft hare eigene geschiedenis, waarvan ons tegenwoordig regeringsreglement het laatste tijdvak inneemt.

Landbouw is steeds de uitsluitende grondslag geweest der Nederlandsch-Indische huishouding van staat; aan de inrigting en ontwikkeling van deze bron van Nationale welvaart hebben onze staatslieden bij voorkeur hunne krachten ten beste gegeven, en het is een groot man gelukt overeenkomstig den aanleg der bevolking een stelsel in het leven te roepen dat naar onze meening, in stede van te hebben uitgediend, om voor den zoogenaamden *vrijen arbeid* plaats te maken, krachtdadig behoort te worden gehandhaafd, overeenkomstig het uitdrukkelijk voorschrift tot zijn *zooveel doenlijke instandhouding.* (art. 56 Regt. Regl).

Aan dit stelsel sluit zich de behoorlijke regeling aan der landrente en zoogenaamde heerendiensten, maar vooral de wijze en voorwaarden van toelating van Europeanen in Indie. Van de regeling dezer laatste materie hangt de toekomst af van Indie, en de bestendiging of ondergang van het tegenwoordig regeringstelsel.

Een blik op hetgeen thans in Britsch-Indie voorvalt, kan ons tot leering strekken.

Daar is aan ieder Engelschman de onbelemmerde toegang verzekerd tot de Indische staten, en het vrije verkeer met de Inlandsche bevolking. Een steeds toenemend aantal industriele ondernemingen heeft daaraan zijn ontstaan te danken, en aanvankelijk leverden deze zoodanige resultaten op, dat de voorstanders van den *vrijen arbeid* (d. i. vrije exploitatie van den Inlander) daarop herhaaldelijk, als ter beschaming, gewezen hebben.

En wil men weten wat van al dien *vrijen arbeid* geworden is? Men lezer hetgeen den 19den April ll in het Engelsche Parlement is verhandeld ten aanzien der Indigo-Cultuur in Bengalen.

Ten gevolge eener interpellatie van den Heer Layard is het gebleken dat het Britsch-Indisch Bestuur, ter beteugeling der Inlandsche planters, welke voortdurend weigeren hunne contracten met de industrielen gestand te doen, eene wet (Compulsory Act) is uitgevaardigd, waarbij de nietnakoming der burgerlijk geslotene cultuur-contracten van de zijde der bevolking tot *misdaad* gerekend en *gestraft* wordt. Het is waar, het Parlement heeft op de intrekking dezer Compulsory Act aangedrongen, en den Industrieel tot den burgerlijken regter overgewezen, om bij niet nakoming der overeenkomst van den doodarmen Inlandschen landbouwer schadevergoeding te vragen: maar wat baat dit? en is daarmede de groote vraag beslist?

En deze stand van zaken stelt geen geïsoleerd feit daar.

Men leze slechts het Nommer van den *Straits-Times* van 18 Mei ll. om te weten, dat in Britsch Indie de Compulsory Act beschouwd wordt als de voorwaarde tot de ontwikkeling der particuliere Industrie, als het noodzakelijk expedient tegen den tegenzin van den Inlander tot geregelden arbeid, en als de uitdrukking van hetgeen werkelijk goed en regt is, tot staving waarvan zelfs de Pandecten uit het stof worden opgerakeld.

Trouwens met de Pandecten heeft men tot nog toe alles bewezen.

In den Wetgevenden Raad van Britsch-Indie vraagt de Heer Erskine (member for Bombay): hoe kan het onbillijk genoemd worden den Inlandschen planter strafregterlijk (criminally) te vervolgen wegens verbreking van het Contract; evenals zulks met de (vrije!) werklieden aan de spoorwegen en in de ateliers geschiedt? Hier is de tusschenkomst van het Gouvernement volkomen geregtvaardigd (the inteference of Government is legitimate; it is clearly the part of the Government to enforce Contracts); want, zegt Erskine, de Inlander lijdt aan zedelijke verslapping, (very week moral perception) en daarom mag men den planter strafregterlijk dwingen (there is need of a Criminal act); hij die dit betwist, mist gezond verstand, (the one thing lacking in it, is common sense).

Men eindigt met den wensch, dat deze wet ook op de Malaccalanden moge worden toegepast, want men kan er alle soorten van cultuur mede tot stand brengen (almost all kinds of agriclulture can be performed under contract) en de algemeene welvaart zoude er een nieuw tijdperk mede intreden!

Ziet hier waartoe het stelsel van *vrijen arbeid* Britsch-Indie geleid heeft; het is voor de voorstanders van *vrijen arbeid* inderdaad om van te watertanden.

Laten wij echter ons Cultuur-stelsel *behouden*, en het *vooral* niet in de waagschaal stellen door een beginselloos en camarillisch voortleven met suiker-, thee-, tabak- en hout-contracten.

Laten wij daarom ons Reglement op het Beleid der Regering beschouwen als het plechtanker van Indien's *tegenwoordige* welvaart en *toekomstige* verwachtingen, en bij eene naauwgezette toepassing, in *overeenstemming* met de kamer *is* het dat. Het verzekert aan Nederland de voordeelen, welke het stoffelijk doel zijn en behooren te zijn van ons Colonie-wezen en waarvan de bestendiging de voorwaarde is en het middel tevens om de Indische volken de zegeningen der Westersche beschaving te doen deelachtig worden, zoo zij er immer voor vatbaar zijn zullen.

Waar een ministerie optreedt, die het duidelijk en onverholen uitspreekt, dat het de handhaving wenscht der grondwettige beginselen van dat Reglement, nadat een vorig ministerie juist wegens *beginselloosheid* het vertrouwen der kamer had verloren, daar kan het verzekerd wezen van de medewerking der kamer, en van allen die het met Land en Volk wel meenen; maar waar bij de optreding van zulk een ministerie dat voornemen *niet* wordt uitgesproken, daar is het, als zinkt de Constitutioneele bodem onder de voeten weg, om plaats te maken voor eene zwevende politiek van *ministerieel welbehagen*; die de ver-

klaring regtvaardigt — het wordt tijd dat men bepaald wete, waaraan men zich te houden hebbe.

Toen wij de Redactie van dit blad aanvaardden betuigden wij, en herhalen het hier: dat wij onze pen dienstbaar maken aan de handhaving en verdediging van het Regerings-Reglement, niet slechts, wanneer wij onze tegenpartij vinden in de rijen der coloniale oppositie, maar niet minder, wanneer wij haar aantreffen in den boezem der regering-zelve.

B.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 7 TOT 11 JUNIJ 1861.

MARINE HOTEL. J. Kok, van Cheribon. — J. Hartmantot, van Idem. — Kinder de Camarecq, van Bagelen. — Mr. Willem van Lennep, van Samarang. — J. Reerink, van Soerabaija. — W. J. A. IJfolthenius, van de Reede. — J. B. A. de Jong, van Idem. — W. F. Meijen, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Van den Broek, Officier v. Gez., van de Reede. — Zwaanshals, Kapt. ter Zee, van Soerabaija.

JAVA HOTEL. Bick, van China. — Verburgt, uit de Stad.

HOTEL WILLEM II. von Dalmen Rumpelmann, van Batavia. — Horsted, van Willem I. — Weytingh, van Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 8 TOT 11 JUNIJ 1861.

Met het Ned. Ind. stoomschip Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de heer du Puy en echtg. van Soerabaijà via Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, kapt. S. van Holstijn, de heeren Kinder de Cramerik, Reerink, van Lennep, Zorab, van Mosch, Mevr. Hofland en Mejufvr. Hilling, van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Makasser, kapt. W. A. J. Kuller, de kapt. ter zee Zwaanshals, luit. t/z. Kruis, kapts. Weijtink en Goteling Vinnis, Luits. J. Kat en von Michalofski, offic. van Gez. Comans de Ruijter, de hh. van Rijck, echtg. en 7 kinderen, Kervel, W. M. Smith, Mevr. de Jong en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Batavia. — Per telegraaf is de tijding ontvangen, dat zich op den 4den Junij j. l. een 50 à 60tal kwaadwilligen met twee, zich Pangeran noemende personen aan het hoofd, verzameld heeft op den goenoeng Djeroek, gelegen tusschen de rivier Progo en de westelijke grens van de residentie Djokjokarta, terwijl vlaggen en oemboel's (lange wimpels) op eenige andere bergtoppen gezien zijn.

De demang van Ngonkek, onder Pakoe Alam, die hen dadelijk heeft opgespoord, is bij die gelegenheid met zijn volgeling door hen verwond. Door de snelle vereenigde bewegingen van de regenten van Nangoelan en Pengasih, bij welken zich de militaire kommandant van Sentolo met een klein detachement uit eigen beweging had aangesloten, zijn echter de kwaadwilligen, bij gemis van aanhang, en met achterlating van hunne vaandels, in den nacht van den 4den op den 5den Junij jl. van den goenoeng Djeroek gevlugt. Op dien berg, die sedert door den regent van Nangoelan bezet wordt gehouden, zijn slechts eenige weinige achtergelatenen aangetroffen. De voortvlugtigen worden met alle middelen opgespoord. De bevolking en hoofden in het naburige Bagelen hebben getoond met den besten geest bezield te zijn; terwijl de bevolking bij de beweging op de westelijke grens van Djokjokarta niet de minste blijken van sympathie heeft getoond.

— Den 8sten Julij aanstaande zal er weder eene zonsverduistering plaats hebben, die in den geheelen O. I. Archipel zigtbaar zal zijn. Daar dit verschijnsel binnen eenige jaren in deze streken niet weder waargenomen zal kunnen worden, is voor beminnaars van de aanschouwing van een treffend natuurverschijnsel de opgave niet onbelangrijk van de tijden van begin en einde dier eclips, waardoor men zich op de waarneming zal kunnen voorbereiden.

Wij zijn in staat gesteld hieronder eene dergelijke opgave berekend voor verschillende plaatsen op Java en in de bezittingen te laten volgen.

De zoneclips van 8 Julij a. s. is *ringvormig*; d. i. de schijnbare middellijn der maan is tijdens haar iets kleiner dan die zon, zoodat die plaatsen, waarvoor de eclips centraal is, d. i. die plaatsen, welke gelegen zijn in de as van den schaduwkegel der maan, en die derhalve laatstgenoemd hemelligchaam, middelpunt over middelpunt over de zonneschijf zien voorbijgaan, tijdens dien voorbijgang, nog altijd eene lichtende ring blijven aanschouwen. In de hier bedoelde eclips zal deze ring bijzonder smal zijn, zijnde hare breedte hoogstens 16 en minstens 2 sekunden.

Zoo als altijd kunnen zich slechts weinige plaatsen in het genot van de aanschouwing der ringvormige eclips verheugen, want deze moeten op, of in de onmiddelijke nabijheid liggen van de lijn, die de as van den schaduwkegel der maan op de aarde beschrijft. Deze lijn snijdt het rijk van Atjeh (Sumatra) dwars door, van kaap Riah tot kaap Koewala Langsa, snijdt Poeloe Pinang, en gaat voorts dwars door het schiereiland Malakka, dat zij bij Poeloe Printian verlaat. Later snijdt die lijn nog de tot de Philippijnen behoorende eilanden Palawan, Panaij en Ssamar. Te George Town op Poeloe Pinang en Prye-Town in de Engelsche provincie Wellesley zal de eclips zal de eclips zich ook ringvormig vertoonen.

De lijn der centrale verduistering valt dus geheel buiten de Nederlandsche bezitingen in O. I., zoodat de eclips zich in deze overal slechts als eene gedeeltelijke vertoonen zal.

Hieronder volgen nu de tijden van begin en einde der eclips, uitgedrukt in middelbaren tijd der nevensstaande plaatsen. De tabel geeft tevens, in de 3e kolom, aan hoeveel graden van het hoogste punt der zonneschijf de waarnemer, bij het begin der eclips, den eersten indruk van de maan, moet verwachten, alsmede de grootte der eclips in duimen, d. i. in twaalfde deelen van de middellijn der zon.

PLAATS.	Begin.		Plaats op de zonneschijf.		Einde.		Grootte in duimen.
Poeloe Pinang.........	5 u.	59 m.	4°	regts.	8u.	26 m.	12
〃 〃 (ringvormige eclips..........	7	6	—	—	7	7	—
Singapore...............	6	14	12	links.	8	46	10½
Riouw..................	6	17	12	〃	8	49	10
Muntok.................	6	21	21	〃	8	52	9
Palembang..............	6	20	23	〃	8	49	9
Padang.................	—	—	—		8	25	10
Serang..................	6	28	33		8	58	8
Batavia..................	6	32	35½	〃	8	59	7
Buitenzorg...............	6	33	35½	〃	8	59	7
Tjiandjoer...............	6	35	37	〃	9	0	6½
Poerwakarta.............	6	37	37	〃	9	5	6½
Cheribon................	6	41	38	〃	9	10	6½
Tagal....................	6	44	39	〃	9	13	6
Banjoemaas..............	6	45	40	〃	9	13	6
Pekalongan..............	6	47	40	〃	9	16	6
Poerworedjo.............	6	48	41	〃	9	16	6
Magelang................	6	50	41	〃	9	18	6
Samarang................	6	51	41	〃	9	20	6
Djokjokarta..............	6	51	42	〃	9	21	6
Soerakarta...............	6	52	43	〃	9	22	6
Pati......................	6	54	42	〃	9	24	6
Rembang.................	6	55	43	〃	9	25	6
Madioen..................	6	56	43	〃	9	26	6
Patjitan...................	6	57	44	〃	9	28	6
Kediri.....................	7	0	44	〃	9	31	6
Soerabaija................	7	3	45	〃	9	35	6
Pasoeroean..............	7	4	46		9	35	6
Probolingo...............	7	6	47		9	37	6
Bezoeki..................	7	9	48		9	39	5½
Banjoewangi.............	7	13	50	〃	9	44	5½
Pamakassan..............	7	6	46		9	37	5½
Pontianak................	6	38	22		9	18	9
Bandjermassing..........	7	6	36		9	49	8
Makassar.................	7	34	47		10	23	6½
Menado..................	7	55	35		11	9	8
Ternate..................	8	11	40		11	30	8
Amboina.................	8	23	55		11	33	7
Banda....................	8	34	53		11	49	6
Timor Koepang..........	8	9	69		10	47	4

Te Poeloe Pinang begint de eclips slechts 5 minuten na de opkomst der zon, te Padang echter zal het begin niet waargenomen kunnen worden, daar dit aldaar voor de opkomst der zon plaats heeft.

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. — Per telegraaf via Soerabaija, zijn de navolgende berigten ontvangen, loopende tot 2 Junij.

De toestand was weinig veranderd en ter hoofdplaats alles rustig.

In de afdeeling Martapoera bleven de militaire en bevolkings patrouilles voortgaan met het vervolgen der zwervende muitelingen.

In het Amoenthaijsche had nu en dan eene schermutseling plaats.

De kapitein van der Heijden had de muitelingen, die zich nabij Pesting genesteld hadden, verjaagd en hun een zestal dooden bezorgd.

Van de expeditie tegen Tongka, boven Mantallat werd vernomen, dat de kolonne Bekompaijers, na de Mantallat 2½ dag te zijn opgevaren, terug was getrokken uit vrees voor de magt van Antasari.

Van de kolonne Schuack, die van Tamiang Laijang over land tegen Tongka is opgerukt, is sedert den 16den Mei niets zekers vernomen.

De togt der Koeteinezen tegen de Boven-Doesoen is door den sultan uitgesteld, volgens zijne bewering wegens slechte voorteekenen.

Van de Kapoeas werd berigt, dat aan de bronnen dier rivier een driehonderd Doesoeners zich onledig hielden met het bouwen van ranglangs, lange djoekongs, zoo men wil, met het doel om een strooptogt langs het stroomgebied der Kapoeas te doen. Kahaijan, Sampit en Tanah Laut bleven rustig.

Volgens een schrijven van Pangeran Moeda van Bangkalaän is hij met eene magt van 2700 man opgerukt om het Amanditsche van den vijand te bevrijden en de hoofdopstandelingen in handen te krijgen.

KORT OVERZIGT van de verrigtingen der ingenieurs van het mijnwezen (ten vervolge van ons nommer van 8 Mei jl.).

Sumatra's Westkust. Padangsche bovenlanden — De ingenieur der 3de klasse P. van Dijk bevond bij zijn terugkeer te Siegantingen, na afloop zijner commissie in Benkoelen, dat de waterleiding langs de Ombilin aangelegd, door het weinige verval van dit riviertje niet kon strekken tot het voorgestelde doel, om namelijk een waterrad in beweging te brengen. De noodzakelijkheid bleek om van het water uit het riviertje Timboelon tot dat einde gebruik te maken, hetgeen door eenige afdammingen kon geschieden, waartoe onmiddelijk de toebereidselen gemaakt werden. Daardoor zal de proefsmelting van het kopererts, door den ingenieur van Dijk voorgenomen, niet te Siegantingan, maar te Timboelon moeten plaats hebben.

Men hield zich gedurende de maand Maart bezig met het overbrengen van het noodige materiaal naar laatstgenoemde plaats.

De steenkoollaag nabij Timboelon, die gedurende de afwezigheid van genoemden ingenieur tot 2 el diepte ontbloot was, bleek eene zwarte te hebben van 0,88 Ned. el. Ongeveer de helft der laag is vast en glanzend, maar houdt veel ijzerpyriet.

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. Kolenmijn Oranje-Nassau. — De productie der mijn was gedurende het loopende jaar de volgende:

In de maand Jan. 566 ton stoomkolen (van 1000 N. pd.)
» » » Feb. 160 » » » » »
» » » Maart 230 » » » » »
» » » April 120 » » » » »

Gedurende deze maanden werd afwisselend een groot aantal kettinggangers gebezigd tot het verrigten van koeliediensten bij de verschillende expeditien in deze residentie.

Koetei. — Gedurende de maand Februarij werd door den ingenieur der 2de klasse H. F. E. Rant voortgegaan met het arbeiden in de ravijn achter de tegenwoordige kolenloots, voor zoo veel zulks gedoogde het geringe aantal beschikbare werklieden, waaronder zich beduidend meerdere ziektegevallen dan vroeger voordeden.

Eene achtste kolenlaag werd nog in de ravijn gevonden, beneden de laag van 2,50 Ned. el, ter zwaarte van 0,85 Ned. el.

In de laag no. 1 werd de oostelijke gaanderij doorgedreven tot eene lengte van 9.50 Ned. el, terwijl ook westelijk eene gaanderij in dezelfde laag werd geopend, die in weerwil der aanhoudende instortingen van het vroeger omgewerkte terrein op het einde van Februarij eene lengte van 5 Ned. el had bereikt.

Voorts bepaalde de ingenieur Rant een punt voor een derden ingang nabij Soengei Gijan, westelijk van de kolenloots, waardoor de westelijke gaanderij in laag no. 1, die eene lengte van p. m. 100 Ned. el zal kunnen verkrijgen, van twee kanten voltooid wordt en op die wijze dadelijk gelegenheid geeft tot het winnen van kolen. De afvoerweg van den westelijken ingang no. 1 tot aan de loots was mede genoegzaam afgemaakt.

Den 26sten Februarij bezocht de ingenieur Rant de kampong Sanga met de rivier van dien naam en eenige aangrenzende heuvels. De kolenlagen in die oorden gevonden schenen van vrij goede hoedanigheid te zijn, en het terrein overeen te komen met dat in de Pelarang heuvels. Dit onderzoek moet nog nader voortgezet worden.

In de maand Maart bezocht genoemde ingenieur de vindplaatsen van kolen nabij soengei Prangan tusschen Pelarang en Samarindah.

De lagen hebben er, over het algemeen eene geringe dikte en eene helling van p. m. 60°. Hare rigting is N. p. m. 56°. O., hare dieping N. p. m. 54°. W. De hoedanigheid der kolen zoowel als de aard van het terrein komen overeen met die te Pelarang en Boeboean. Eene geregelde ontginning daar ter plaatse, kwam den ingenieur minder raadzaam voor.

Ook werden bezocht de plaatsen waar in der tijd, door de bevolking kolen werden uitgebroken, nabij soengei Karang assam ketjil en Tinggalang ajam, beide hooger rivier opwaarts dan Samarinda. De kolen van eerstgenoemde plaats ontbranden minder spoedig dan die van Pelarang en laten eene fijne roodgeele asch na. Eene vroegere beproeving dier kolen op Z. M. schroefstoomschip *Soembing* leverde tot uitslag een aanzienlijk verbruik.

De maand Maart kenmerkte zich door aanhoudende regens en voortduring der ziekten onder het werkvolk, waarvan de helft tot arbeid ongeschikt was.

De oostelijke en westelijke gaanderijen van laag no. 1 nadden in den loop dier maand eene lengte bereikt van 16 en 15 Ned. el, waarbij was verkregen een voorraad van ruim 50 ton kolen.

Eiland Banka. District Toboalij. — Op den 4den April werden door den ingenieur der 2de klasse J. E Akkeringa de laatste boringen aan de mijn Tungfo no. 6 verrigt.

Door een gedeelte van het werkvolk werden vervolgens boringen met den tsjam en de boor verrigt in ajer Paja Obi, welke aanvankelijk gunstige resultaten opleverden. Door een ander gedeelte werden in dien tijd de onderzoekingen met den tsjam in ajer Ingong voortgezet, en aldaar gunstige resultaten verkregen.

Op den 14den werd de boor vervoerd naar ajer Ingong en daar het terrein met 31 boringen onderzocht. De uitkomsten waren zeer gunstig voor eene ontginning. Te gelijker tijd werd een onderzoek met den tsjam bewerkstelligd in ajer Trap. Hier werd wel eene ertslaag gevonden, maar behalve op enkele punten van een gering gehalte.

Vervolgens werden eenige boringen en onderzoekingen met den tsjam verrigt in ajer Lantjir op het terrein van de mijn Kwangfo no. 9; de uitkomsten waren daar ongunstig.

Na nog eenige boringen in ajer Paja Obi, werd de boor den 31sten ingescheept om naar Blinjoe terug gevoerd te worden.

District Blinjoe. In de eerste helft der maand April werden onder opzigt van den voorman Koullen, onderzoekingen met den tsjam verrigt in eenige valleijen van de soengei Melandoet.

Er werd nagenoeg nergens erts gevonden. In de laatste helft der maand werd het beneden gedeelte van ajer Tongkop met den tsjam onderzocht, op eenige uitzonderingen na zonder gunstig resultaat.

District Soengei Liat. De Ingenieur der 3de klasse P. H. van Diest eindigde in den loop der maand April het verslag zijner onderzoekingen in dit district en bragt het werkvolk over naar het district Marawang dat thans door hem opgenomen zal worden. De ingenieur van Diest deed wegen kappen naar en langs de valleijen van ajer Balei, ajer Trissing en ajer Mendong, welke nabij de grenzen van pankal Liman in de rivier van dien naam vallen. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 30 Mei. Voor een korten tijd werd in Modjoagong een tijger gevangen, op eene geheel ongewone wijze. — In de dessa Modjoagong op eene kleine hoogte gelegen, is slechts één put, die de bevolking vooral tot badplaats dient, op weinige schreden daarvan is een pagger en eene kleine omheining, waarin zich de nimfen der dessa het genoegen van een bad gunnen. Vlak bij de put staat een huis. — De bewoners gewoon meermalen 's nachts een bezoek van tijgers te ontvangen, werden op een zekeren nacht door een ongewoon gehuil gewekt. — De reden daarvan onderzoekende, merkten zij dat een tijger in de put gevallen was en minstens één andere achter de pagger de noodkreten van den gevangene beantwoordde.

Spoedig liepen de bewoners met licht naar buiten, wierpen eene sasak over den niet diepen put en wentelden daarop een paar rijstblokken. — Alzoo was die vriendelijke bezoeker heel aardig gevangen. — Drie dagen bragt hij daarin door, toen men pas eene inrigting in gereedheid had, om hem het uitklimmen gemakkelijk te maken en tevens te vangen. — Dat gelukte volkomen en levend werd hij te Modjokerto aangebragt. — Zoo als men wil heeft hij daar in een gevecht in eene omheinde ruimte zijne laatste grimmigheid getoond. — Zou het gezigt van het baden der Modjoagongsche nimfen hem zoo verward hebben, dat hij in een open put geloopen is? Het is ten minste moeijelijk er eene waarschijnlijke reden voor te vinden.

Soerabaija, 31 Mei. Aangenaam is het ons te kunnen mededeelen, dat het dezer dagen den schout O. — gelukt is om in de dessa Tambangan Japoero (Grissee) aan de Solo rivier gelegen, in persoon den Djoeroemoedi te arresteren, die in Junij van het vorige jaar de koffij bestemd voor het Ned. schip *President Plate*, ontvreemd en de praauw heeft in zee laten drijven, na vooraf den hem medegegeven bootsman van dat schip getracht te hebben van het leven te berooven. Bij deze gevangenneming is een der oppassers ligt gewond geworden.

(*Soer. Ct.*)

Makassar, 21 Mei. — Heden is alhier gearriveerd, de Tomilalang of Rijksbestierder van Boni, met zijne 500 volgelingen, om een bezoek bij onzen Gouverneur te brengen.

— Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat ons plaatselijk Bestuur zich steeds met het verfraaijen der stad onledig schijnt te houden, althans zonder te spreken van de andere meer of minder nuttige verbeteringen heeft het, naar wij vernamen, het voornemen om de poort, naast de Toko van den Heer Stuve, die zoo hinderlijk is voor de passage, te doen afbreken, waardoor het verkeer zeer verbeterd zal worden.

— Met genoegen deelen wij onzen lezers mede, dat de Heer E. Constant, die als goochelaar zich den laatsten tijd zeer heeft onderscheiden, het plan heeft opgevat, om na zijne kunstreis door de Molukken, ook onze stad te bezoeken en alhier gedurende eene maand verblijf te houden.

(*Mac. Weekblad*).

OFFICIELE BERIGTEN.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Woensdag den 19den Junij 1861, des morgens te negen uren, aan het gouvernements hotel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BUITENZORG, den 6den Junij 1861.

De Majoor-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 6*den Junij* 1861. (No. 19.)

(Staatsblad no. 44.)

Gelet, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: enz.

Ten derde: Te bepalen, dat voor zooveel zulks niet door de met enkele vorsten of volken aangegane overeenkomsten en de daarbij verzekerde regten wordt onmogelijk gemaakt, de instructie voor de hoofden van gewestelijk bestuur op Java en Madura, vastgesteld bij het besluit van 5 December 1859, no. 4, (staatsblad no. 102), door de gezaghebbers en residenten op de bezittingen buiten Java en Madura en door allen, die onder hunne bevelen met de uitoefening van burgerlijk gezag belast zijn, behoort te worden opgevolgd; alles onverminderd de voorschriften, die met het oog op den bijzonderen toestand van eenig gewest zijn noodig geacht of nader zullen worden vastgesteld.

Ten vierde: enz.

Afschrift enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den hoofdkommies bij de algemeene boekhouding (directie van financien), J. C. van Chambon.

Benoemd:

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, de president van den raad van justitie te Amboina, mr. L. Hovij.

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan P. L. Onnen, eener acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk te Batavia.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de intendant der eerste klasse (hoofdintendant der militaire administratie), J. J. van Emmerik.

Benoemd:

Tot civiel en militair gouverneur van Sumatra's Westkust, de generaal-majoor C. A. de Brauw, thans kommandant der tweede militaire afdeeling op Java.

Belast:

Met de voorloopige waarneming der betrekking van kommandant der tweede militaire afdeeling op Java, de kolonel van het regiment O. I. kavallerie, F. C. van der Putt.

ADVERTENTIEN.

BRITSCH-INDIË.

De volgende mededeelingen zijn door de kamer van koophandel te Singapore uit officieele bronnen geput, met betrekking tot de voorgestelde veranderingen in den vorm van het bestuur der Straits Settlements. De meeningen daarin uitgedrukt worden over 't geheel door den handelsstand te Singapore gedeeld.

Inkomsten en uitgaven der Straits-Settlements gedurende drie jaren.

	1857/58	1858/59	1859/60
Inkomsten: Rop.	1.262.900	1.340.400	1,245.550
Uitgaven: »	736.500	831.700	812.500
Batig saldo »	526.400	508.700	433.050

Onder deze uitgaven zijn niet begrepen die voor militairen en bannelingen.

De heer Blundell schat de waarde van den arbeid der bannelingen in 1858/59 op

voor Singapore	Ropijen	149.860
» Pinang	»	102.570
» Malaca	»	33.550
Totaal	»	286.000
Uitgaven	»	237.900
Winst	»	48.100

De bannelingen zijn derhalve een besparing voor het gouvernement, sints het, hun arbeid beschouwende als gelijkstaande met twee derde van dien van vrije werklieden, daaruit een jaarlijksch voordeel trekt van 50,000 à 60,000 ropijen.

De algemeene opgaven van de inkomsten en uitgaven der Straits-Settlements doen gewoonlijk blijken, dat de laatste de eerste verre overtreffen, maar dit ontstond door de groote betalingen voor de militaire dienst in de Straits, die in rekening gebragt werden, en thans, met het oog op de groote sommen die thans worden besteed aan fortificatiewerken, kazernen, enz., zal het deficit nog gedurende eenigen tijd meer zijn dan ooit te voren. Men is er echter thans op uit om deze uitgaven niet meer te brengen op de plaatselijke begrooting, waartoe men o. a. de volgende redenen aanvoert:

Singapore is door zijne ligging de sleutel der chinesche, indische en javasche zeeën, het hoofdstation voor het innemen van steenkolen voor H. Ms. schepen en mailstoomers, en uit een strategisch oogpunt voor Groot-Brittannië van groot gewigt. Als een station voor de huisvesting van troepen bij overzending in geval van nood naar Indië, China of Australie heeft het ook groote waarde, terwijl de duidelijke meening der Franschen om vasten voet te blijven houden in Cochin-China, het een nationale noodzakelijkheid doet zijn, zoowel als een gebiedende pligt, dat de kosten voor den aanleg van verdedigingswerken in deze Settlements worden bestreden door het opperbestuur en niet door de gemeentekas.

Pinang heeft om bijna dezelfde reden gelijke regten.

Indien men de werkelijke belangen dezer kolonie beschouwt, in zooverre de lokale belangen, afgescheiden van die van het opperbestuur, daarin betrokken zijn, behoeft de strijdmagt benoodigd om opstand te onderdrukken en toezigt te houden op de naburige staten, slechts gering te zijn, en daarom is de kamer van koophandel van meening, dat de belasting der kolonie met alle onkosten voor het militaire departement benoodigd, bezwaard met het tegenwoordige uitgebreide stelsel van versterkingswerken, in beginsel onregtvaardig is, en geheel in strijd met de gewoonte, tot dusverre in de Britsche bezittingen gevolgd.

De strijdmagt, die tot dusverre in de kolonie is onderhouden, is gewoonlijk beschouwd als een wacht voor de talrijke bannelingen die van het vaste land van Indie herwaarts worden gezonden, maar daar thans de Andamanseilanden een strafkolonie zijn geworden in plaats van de Straits-Settlements, zal zulk een groote magt niet langer voor zuiver plaatselijke doeleinden benoodigd zijn.

(*Straits-Times.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

Amsterdam. 9 April. — Naar men verneemt begaf zich heden eene commissie van drie leden naar prof. M. des Amorie van der Hoeven, om hem uit naam van een groot aantal studenten en oudstudenten een adres van dank aan te bieden voor zijne voordragten over de bespiegelende wijsbegeerte, in den loop van dezen winter alhier gehouden. Zij betuigden hunne levendige sympathie voor zijn persoon, hunnen hartelijken dank voor de vruchten van zijn rijken geest in die voordragten door hem neergelegd, in het bijzonder voor zijn streven om der wijsbegeerte aan dit Athenæum gelijken rang te verschaffen met de overige wetenschappen. Zij verklaarden dat het hun goed was geweest ook in hem te zien dat het onzen tijd niet ontbreekt aan mannen, wie het ernst is met hun streven naar de waarheid, en eindigden met den wensch, dat hij nog lang een sieraad zal blijven van dit Athenaeum. Hierop betuigde de hoogleeraar op hartelijken toon der commissie zijn dank en verzocht haar dien aan de overige onderteekenaars over te brengen.

— Men genoegen vernemen wij, dat de penning ter nagedachtenis van den heer E. W. van Dam van Isselt tot stand is gebragt, en dat alzoo spoedig de inteekenaren op de medaille hunne exemplaren zullen ontvangen. Het beeld van dien voortreffelijken man stelt hem voor in de kracht zijn levens, en is genomen naar eene lithographie van den heer Couwenberg. De graveur de heer Ch. Wiener, verdient allen lof voor zijn uitmuntenden arbeid en voor het gelijkende zijner gravure met voormelde lithographie, waarin dan ook de edele gelaatstrekken van den overledene duidelijk voorkomen en die door zijne naaste nagelaten betrekkingen daarin mede met vreugde worden herkend. De keerzijde van den penning is niet minder schoon en duidelijk gegraveerd, en wij mogen ons dus verheugen, dat van Dam, ook hierdoor, na zijn dood, nog lang in herinnering zal leven bij het nageslacht.

— Volgens het werk van baron v. Hugenpoth zijn er thans in ons land 39 mannen- en 137 vrouwenkloosters, met 3003 leden, 815 mannen en 2188 vrouwen. Daarvan zijn 85 kloosters in Noord-Brabant met 1580 leden, in Limburg 34 met 703 leden, in Gelderland 16 met 189 leden, in Zuid-Holland 12 met 157 leden, in Noord-Holland 10 met 181 leden, in Utrecht 6 met 67 leden, in Overijsel 5 met 62 leden, in Zeeland 3 met 27 leden, in Friesland 3 met 20 leden, in Groningen 2 met 17 leden.

— Dezer dagen is bij den boekhandelaar M. J. Visser, te 's Hage, een boekje uitgekomen, getiteld: *Naar Neêrlands-Indië!* houdende aanwijzing hoe men zich voor het leger in Indië kan verbinden, benevens opgave van voordeelen en uitzigten welke de koloniale dienst aanbiedt. Wij zijn het volkomen eens met den schrijver, als hij in het voorwoord zegt, dat menig fiksche jongen alleen door onkunde nopens den weg dien hij moet inslaan, en de bescheiden welke hij moet overleggen, om zich voor de koloniale dienst te verbinden, daarvan wordt teruggehouden. In het algemeen heerschte ook omtrent de voordeelen niet alleen aan een engagement voor de dienst in Indië maar ook aan die dienst- zelve verbonden, zekere duisternis. Toch zijn die voordeelen en belooningen verre van gering te noemen. Het gezegde werkje verspreidt over dat alles een helder licht. De schrijver heeft met veel duidelijkheid, en toch zeer beknopt, alles aangewezen wat een belangstellenden te weten noodig is. (*Dagbl. v. 's Gr.*)

ENGELAND.

Londen, 6 April. De koningin heeft £ 500 en de prins-gemaal £ 200 geschonken voor de noodlijdenden in Indië. Gisteren avond waren de gezamentlijke inschrijvingen tot dit doel reeds tot £ 25,180 geklommen, behalve de sommen, die in den loop van den dag bij verschillende bankiers in de hoofdstad waren ontvangen. Gisteren werden te Manchester, Liverpool

Bradford enz., meetings tot hetzelfde einde gehouden, en werd aanvankelijk reeds te zamen voor p. m. £ 4500 ingeschreven.

— De hertog van Cambridge houdt zich thans onledig met het inspecteren der nieuwe, thans reeds ver gevorderde vestingwerken rondom Plymouth. Aan de oostzijde der reede, bij Bovisard en Staddon, worden batterijen opgerigt; de forten Tregantle en Screaden, aan de westzijde, zijn bijna voltooid. Wijders is de regering voornemens, te St. Budeau een fort en ten westen daarvan eene citadel met 100 kanonnen en kazernes voor 1000 man te doen bouwen. Bij Saltash zullen almede vestingwerken worden aangelegd, terwijl in Plymouth Sound zelf (gelijk men de reede noemt) een fort met 90 stukken zal gebouwd worden. De kosten van dezen omvangrijken arbeid zijn op £ 1,740.000 geraamd.

— Uit officiele opgaven blijkt, dat gedurende 1860 door de kustwachters voor eene waarde van £ 1,100,000 aan gestrande goederen en 528 menschenlevens zijn gered.

Londen, 7 April. Een onzer dagbladen beweert, dat in het budget, hetwelk de kanselier der schatkist eerlang het Lagerhuis zal voorleggen, de openbare inkomsten op £ 72,260,000 en de uitgaven op £ 73,546.000 geraamd zullen wezen, hetgeen derhalve een deficit van £ 1,286,000 zou opleveren; maar naardien de inkomsten van het vorig financieel jaar slechts £ 70,283,674 hebben opgeleverd en derhalve £ 1,976,000 beneden de raming van den heer Gladstone gebleven zijn, stijgt het tekort over het volgend jaar daardoor tot £ 2,263.000. Genoemd blad laat deze mededeeling van scherpe aanmerkingen op het tractaat van Frankrijk vergezeld gaan, de nadeelige gevolgen waarvan, zegt het, zich bereids beginnen te openbaren.

— Ofschoon de O. I. compagnie reeds sedert lang opgehouden heeft te bestaan, is echter eerst nu besloten, haar wereldberoemd gebouw in Leadenhall-street te verkoopen en af te breken, en den grond er van voor het maken van winkels en magazijnen te doen strekken. De bureaux werden reeds geruimen tijd geleden naar het westeinde der hoofdstad verplaatst, terwijl een gedeelte der verzamelingen naar elders overgebragt en de kostbare boekerij naar het Britsch museum verplaatst is, dat gedurig over gebrek aan ruimte klaagt, en toch alles opneemt, wat van blijvende waarde is. Wat nu nog van kostbare tapijten en meubilair, hetwelk voldoende zou zijn om al de huizen eener kleine stad te meubeleren, overblijft, zal den 6 Mei in het openbaar verkocht worden.

Londen, 8 April. Bij het Parlement zijn thans niet minder dan 90 wetsontwerpen in behandeling, waarvan 80 bij het Lagerhuis. Buitendien zijn door het Lagerhuis 12 en door het Hoogerhuis 2 commissiën benoemd tot het onderzoek van wetsontwerpen van parlementsleden.

— Den 5den overleed alhier de heer Robert Jamieson, een man, die zijn naam onsterfelijk heeft gemaakt door hetgeen hij gedaan heeft voor de betrekkingen tusschen Europa en Africa. Behalve dat hij in 1839 voor eigen kosten het stoomschip *Ethiope* uitruste, om een deel van Africa's stroomgebied te exploiteren, moedigde hij ook tot verdere expeditien aan en werd er schier geen togt naar het raadselachtige binnenland van Africa ondernomen, waaraan de overledene, die zeer vermogend was, niet op de eene of andere wijze deelnam of althans zijn raad ten beste gaf. Ook bestaan van hem verscheidene belangrijke geschriften over Africa.

— De reservevloot, welke tegenwoordig op de Medway bij Chatham ligt, bestaat uit vier divisiën, tellende te zamen 69 vaartuigen met 1522 kanonnen.

— Voor eenige dagen stelde de heer O'Conor, directeur van het "telegraaf-bureau" te Pera, zich voor de eerste maal in regtstreeksche gemeenschap met Londen. Hij vroeg hoe laat het was en ontving onmiddelijk ten antwoord: »half zeven." Te Konstantinopel was het toen twee uren later.

— Volgens den Parijschen correspondent van den *Morning Herald*, die anders tot de alarmisten behoort, zou de Europesche vrede nog eenige maanden in stand blijven. »Ik heb goeden grond te gelooven, zegt hij, » dat te Turijn een wenk is ontvangen, zich voor den oogenblik rustig te houden. De oorzaak daarvan ligt voor de hand. Na al de krijgstoerustingen, die den aanval tegen Oostenrijk in 1859 voorafgingen, was het Fransche leger zeer slecht voorzien van alle veldbenoodigdheden, en had een eerlijke Engelsche correspondent den Franschen staf vergezeld, in plaats van een Hongaarsch revolutionnair, die uit haat tegen Oostenrijk en andere redenen een vernis wierp over al het gebrekkige in de organisatie van het Fransche leger, dan zou het Engelsche publiek eene geschiedenis van ellende, honger en plundering hebben gelezen, die de herinneringen aan den Krim-winter zouden verduisterd hebben".

FRANKRIJK.

De brief van prins Napoleon aan den keizer over de brochure van den hertog van Aumale, luidt aldus:

»Sire, de hertog van Aumale heeft, in antwoord op eene rede, door mij voor eenige weken in den senaat gehouden, eene brochure geschreven.

»Het parquet heeft daarin eene overtreding gezien tegen de wetten des keizerrijks en een aanval op uwe regering. Alleen geboor gevende aan het gemeene regt heeft het die brochure in beslag genomen en de zaak aan de regtbanken overgelaten.

»Dit was zijn pligt.

»Ik heb gisteren den minister van binnenlandsche zaken gesproken en hem verzocht, door een exceptioneelen maatregel een exceptioneelen toestand te doen eindigen.

»Ik ben in het geschrift van den prins van Orleans aangevallen. Dit is eene beweegreden te meer voor mij, om U. M. te verzoeken, de vervolgingen te staken.

» Smoren is niet antwoorden. Ik smeek u, Sire, om het antwoord van den hertog van Aumale vrijelijk te laten circuleren, daar ik er zeker van ben, dat de vaderlandsliefde van Frankrijk dit pamphlet naar zijne verdiensten beoordeelen zal en dat het gezond verstand des volks regt zal laten wedervaren aan deze zoogenaamde les over de geschiedenis, welke niets anders is dan een Orleanistisch manifest".

— Kolonel Franconnière, de adjudant van prins Napoleon, wiens vertrek naar Londen men had gemeld, bevindt zich nog steeds alhier. Men zegt dat eene beslissing van den keizerlijken familieraad het plan van Napoleon, om de uitdaging van een der leden der familie Orleans aan te nemen, heeft doen veranderen.

— Het *Journal des Débats* bevat de volgende correspondentie uit Turijn: »Ik wist niet dat Garibaldi redenaar was, maar hij heeft alle hoedanigheden daarvan; zijn houding is grootsch, zijne gesticulatie gematigd, doch vol uitdrukking; zijne stem duidelijk en buigzaam, bovendien is hij begaafd met eene uitermate groote koelbloedigheid. De eerste zinsneden zijner redevoering welke hij geïmproviseerd heeft, waren zeer gematigd en maakten een goeden indruk. Later nam hij eenige vellen papier op, waarop het vervolg zijner rede was gesteld, en reeds de eerste woorden deden eene groote beweging ontstaan. De roem des legers van het Zuiden — zeide hij — is eerst verduisterd op den dag, waarop het ministerie zijne koude en nadeel berokkenende hand op ons legde. Bij deze woorden riep het meerendeel der kamer met woede »Tot de orde, tot de orde!" Garibaldi bleef geheel koel daaronder. Toen de orde was hersteld, zeide hij: »Ik was van oordeel, dat dertig jaren dienst mij het regt gaven de waarheid te zeggen. En zijn papier weder opnemende ging hij aldus voort: » Wanneer men een broedermoordenden oorlog over ons heeft gebragt... Bij deze woorden ontstond er weder eene groote beweging; graaf Cavour protesteerde met uitdrukkingsvolle gebaren en waarschijnlijk ook met woorden, doch men kon ze niet verstaan. De president sloot daarop de zitting voor een half uur.

» Gedurende dien tijd hebben de vrienden van Garibaldi hem alle onparlementaire uitdrukkingen uit zijne rede doen schrappen. Met moeite moest men hem daartoe overhalen, doch eindelijk gaf hij met de volgende woorden toe: » Gij wilt het, welnu het zal geschieden; maar aangezien zij de waarheid niet willen hooren, zal ik de pil vergulden.

— Zoo als men zich zal herinneren, zijn eenigen tijd geleden vijf Sardinische schepen met eene lading verborgen wapenen aan de monding van den Donau in beslag genomen. Volgens berigten, uit Engeland ontvangen, zou er eene genoegzame hoeveelheid zijn gevonden, om 50,000 man te wapenen en was deze lading bestemd om een opstand niet alleen tegen Oostenrijk, maar ook tegen de Porte te ondersteunen. De Sardinische ambassadeur te Konstantinopel heeft tegen dit beweren krachtig geprotesteerd.

— Uit Madrid wordt gemeld, dat te Sevilla twee paleizen worden in gereedheid gebragt, het eene voor Miramon, den voormaligen president van Mexico, het andere voor den ex-koning van Napels.

— Men zegt, dat de nationale garde eene geheele andere organisatie zal verkrijgen en zoo worden ingerigt, dat, in geval van ernstige verwikkelingen, een groot gedeelte kan worden gemobiliseerd, even als in 1813. Maarschalk Canrobert zou tot opperbevelhebber worden benoemd.

— De soldaten worden geoefend tot geforceerde marschen en het dragen van levensmiddelen voor verscheidene dagen.

— De militaire administratie houdt zich bezig met het onderzoek van een nieuw geweer, dat, naar men zegt, door den keizer is uitgevonden. De loop daarvan is zeer kort en de kolf van grooten omvang. De proeven te Vincennes genomen, hebben aangetoond, dat het 5000 meters ver draagt.

— Men zegt, dat de Hyerische eilanden aanmerkelijk zullen worden versterkt.

— Men beweert, dat de Fransche ambassadeur te Weenen onlangs aan graaf Rechberg een nieuw plan tot schikking van de Venetiaansche aangelegenheden voorgesteld heeft, daarin bestaande, dat Oostenrijk Venetie in ruil tegen een ander grondgebied zou afstaan. Men zegt echter niet welk land bedoeld wordt. Frankrijk, zoo voegt men er bij, zou niet alleen die vergoeding waarborgen, maar ook instaan voor de verdere houding van Italie tegenover Oostenrijk.

— De tot nu toe ongenoemde hertog, aan wien prins Murat den bekenden brief heeft geschreven, is de hertog van Ascoli, een ijverig aanhanger der Muratistische partij te Napels.

— Men zegt, dat de ministeriele wijziging, waarvan meermalen sprake is geweest en die later weder is tegengesproken, wel degelijk heeft bestaan. De heer de Persigny heeft echter van zijn vurig verlangen, om minister van buitenlandsche zaken te worden, afgezien, en daar de heer Fould eischte, dat hem, met de portefeuille van financien, ook het presidentschap van den ministerraad werd opgedragen, is de wijziging niet dobrgegaan.

— Een jeugdig advocaat, de heer Caraby, heeft eene memorie ten behoeve der voor schulden gegijzelden uitgegeven, waarin hij de gijzeling ten sterkste bestrijdt.

— Er is in den grafkelder, waarin het stoffelijk overschot van keizer Napoleon I is overgebragt, eene medaille nedergelegd. Op de eene zijde zijn twee groepen oude krijgslieden, die kransen nederleggen. De keerzijde bevat het volgende opschrift: » Hulde aan Napoleon I, keizer der Franschen. Aangeboden door zijne oude soldaten, de levende overblijfselen der legers van 1793 tot 1815, en nedergelegd in de graftombe van den grooten man, op den 2den April 1861, onder de regering van keizer Napoleon III".

— Generaal Prim, die met eene zending herwaarts was belast, is naar Spanje teruggekeerd.

— De heer Rousseau, Fransch consul te Djeddah, is benoemd tot consul-generaal te Tunis.

— Baron Pichon, gevolmagtigd te Teheran, zal naar Frankrijk terugkeeren, daar er moeijelijkheden zijn ontstaan, waaraan de invloed van Engeland niet vreemd is.

— De betrekking tusschen het hof en prins von Metternich schijnt bijzonder vriendschappelijk te zijn. Laatstgenoemde heeft het hotel van graaf de Persigny gehuurd, daar het huurcontract van het hotel, dat hij tot nu toe bewoonde, geëindigd is. Daar hij zich niet de noodige meubelen tegen den bepaalden tijd van verhuizen kon aanschaffen, heeft de keizer de meubelen der kroon te zijner beschikking gesteld, om daaruit het hem ontbrekende te kiezen.

— De collecte van den *Moniteur* voor de Syrische Christenen bedraagt thans 440,664 frcs. Het comité voor de Syrische Christenen, waarvan de heer Saint Marc Girardin het voorzitterschap bekleedt, heeft een verzoekschrift aan den senaat ontworpen, waarin op de verlenging van de Fransche bezetting in Syrie wordt aangedrongen. Men zal dit door alle mogelijke Fransche burgers doen teekenen.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 7 April. Thans meldt ook de half-officiele *Preussische Zeitung* dat het den Pruissischen gezant, graaf Eulenburg, den 24 Jan. jl., gelukt is, een handelsverdrag tusschen Pruissen en Japan tot stand te brengen. Intusschen was de Japansche regering niet te bewegen, ook een tractaat met het tolverbond te sluiten; zij kon zich van een tolverbond geen begrip vormen, zoodat haar de zaak waarschijnlijk verdacht voorkwam. Dien ten gevolge zullen schepen uit de staten van het tolverbond onder Pruissische vlag zich naar de Japansche havens moeten begeven.

— Er is nog niets bekend nopens het vertrek van den Napelschen gezant, prins di Carini, van hier intusschen. Het schijnt het zich te bevestigen, dat Frans II, in de overtuiging van de geregtigheid zijner zaak en in de hoop op den terugkeer van betere tijden, zijne vertegenwoordigers bij de verschillende hoven in het geheel niet zal terugroepen. Dit bewijst o. a. ook de voor eenige dagen gedane benoeming van graaf Grifeo tot zijn gezant te Munchen.

— Uit Coblenz schrijft men het volgende: »In den jongsten tijd is de uitvoer van zeer lage kwaliteiten Moezelwijnen uit de slechtste en geringste dépots weder zeer aanmerkelijk geworden. Deze gaan van hier in groote hoeveelheden naar de Nederlandsche havens, waar zij ingescheept worden, om tot Bordeauxwijnen te worden gefabriceerd".

ITALIE.

Genua, 3 April. Garibaldi bevindt zich sedert gisteren hier, en heeft zich alhier opgehouden ten gevolge van zijne groote vermoeidheid; zijn zoon Menotti is alleen naar Turijn vertrokken. Garibaldi heeft gisteren avond zeer vele bezoeken ontvangen, en de bevolking heeft hem alle mogelijke eer bewezen.

— Dezer dagen was de diensttijd afgeloopen van ongeveer 20,000 Venetiaansche vrijwilligers, die dienst hadden genomen bij het geregelde Sardinische leger; ongeveer drie vierden hunner hebben hun ontslag gevraagd, waardoor een aantal regimenten onvoltallig is geworden, zoodat het voor Piemont onmogelijk is, Oostenrijk het eerst aan te vallen.

Turijn, 6 April. De minister van finantiën zal, naar men zegt, eerstdaags een wetsontwerp indienen, tot het sluiten eener leening van 500 millioen; het hooge cijfer gaat de algemeene verwachting zeer te boven. De ministers zijn het nog niet eens kunnen worden, op welke wijze de zaak moet tot stand gebragt worden. Graaf Cavour is van oordeel dat het best is tot eene gedwongen leening over te gaan.

— Te Napels zijn twee door koning Frans II geschreven stukken in beslag genomen, gerigt aan twee invloedrijke mannen van de reactionaire partij en strekkende om dadelijk eene reactionnaire beweging tot stand te brengen. Het is ook gebleken, dat twee reactionnaire clubs werkzaam waren, de eene binnen Napels en de andere voor Pozzuoli, Casonia en Castellamare. Deze clubs hebben aanmerkelijke sommen te harer beschikking. De voor hen werkzame agenten waren voor elkander herkenbaar aan zeker afgesproken gebaar en een looden ring. De meesten zijn militairen, die vroeger bij de Bourbonsche dynatie in dienst waren.

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN
Junij	8	Ned. Indisch	brik	Boerool Karim	Said Hoessiman	Indramaijoe	3 Junij	B. J. Jacobs
"	8	"	"	Tartar	Lim Kiangkong	Pekalongan	1 "	Gezagvoerder
"	10	Nederlandsch	schip	Vier Gezusters	J. Bik	Macao	5 Mei	B. Kopersmit & Co.
"	10	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija	7 Junij	W. Cores de Vries
"	10	"	"	Makasser	W. A. J. Kuller	"	7 "	"
"	10	"	"	Oenarang	S. van Hulstijn	"	7 "	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	10	"	schooner	Chieftain	J. C. Kruijmel	Billiton	31 Mei	Reijpst & Vinju
"	10	"	"	Padang	Tan Imseeij	Muntok	31 "	Gezagvoerder
"	11	"	brik	Johannette Maria	de Jong	Grissee	22 "	P. Landberg & Zoon.
"	11	"	bark	Wilhelmina Cox	Reisiger	Samarang	5 Junij	Cassalette & Co.
"	11	"	brik	Cheribon Packet	D. Cewan	Indramaijo	8 "	Buijs, Jacobson & Co.
"	11	"	schooner	Berkattoel Adjalan	Oen Bian Tjoan	Samarang	6 "	Gezagvoerder.
"	11	Amerikaansch	schip	Surprise	Baslett	New-York	28 Maart	Dümmler & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doggersbank	P. J. Kerkhoven	Padang	Hunger & Schuurman.
"	brik	Amerika*	Magrandan		J. Lesaid & Co.
"	bark	Jacobus Martinus*	Meppelder		"
"	"	Eliza Henriette	P. J. C. Deterding		Paine, Stricker & Co.
"	"	Koning Willem III*	H. H. Zeilstra	Amsterdam	B. van Leeuwen & Co.
"	"	Huijdekoper*	C. J. Mulck Blok	Rotterdam	Dümmler & Co.
"	"	Margaretha Johanna*	Verschuure	Engeland	Tolson, Hunt & Co.
"	schip	Vier Gezusters	J. Bik		B. Kopersmit & Co.
Ned. Indisch	bark	Wilhelmina Cox*	Reisiger		Cassalette & Co.
"		Djedoel Wadoet*	Said bin Hassan	Soerabaija en Balie	Buijs, Jacobson & Co.
"	schip	Ellen*	Wentholt	Samarang	B. Kopersmit & Co.
"	"	Rengit Hair*	Sech bin [illegible]		Coulster
"	schooner	Jeannette Maria bern William*	de Jong		P. Landberg en Zoon.
"	bark	Alnels*	Sech Mangelin	Samarang	B. J. Jacobs
Engelsch	brik	J. C. Rees*	Ballard	Cocos Eilanden	Wilson & Co.
"	bark	Gorrilla*	J. Kruseman		"
Noorw.	"	Souverain*	A. S. Hellinga		Busing, Schröder & Co.
Deensch	schoen.	Catharina*	H. Paulsen	Singapore	Martin, Dyce & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Junij	9	Nederlandsch	schip	van Galen	E. B. Brandligt	Samarang en Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	„	Maria Henriette	J. Winter	Samarang
„	10	„	bark	IJdroesie	Sech Baheer	Samarang en Soerabaija
„	—	Engelsch	„	Amelia	W. Barton	Singapore
„	11	Nederlandsch	„	Jan Hendrik	J. Lelijvelt	Nederland via Tjilatjap
„	—	„	„	Buitenzorg	H. H. Ruhaak	Rotterdam
„	—	Ned. Indisch	„	Liong Goan Zephijr	Goeij Potjoan	Cheribon
„	12	„	„	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Samarang
„	—	„	„	Josephine	A. Kuipers	Grissee

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.		VAN
Mei	30	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	W. A. J. Kuller	29	Mei	Batavia
Junij	1	„	„	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	28	„	„
„	—	„	schoener	Kim Som Bie	Oen Bian Tjoan	24	„	„
„	—	„	bark	IJoeserin	Said Alkaf	22	„	Cheribon
„	—	„	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	31	„	Batavia
„	2	„	brik	Lina	J. W. Steevensz	2	„	Padang
„	3	„	schoener	Mabrook	Said Madehie	31	„	Palembang
„	—	Nederlandsch	bark	Alexander	A. Dekker	29	„	Soerabaija
„	4		„	Clio	J. O. Wijnmalen	26	„	Passaroean
„	5	Engelsch	schip	Miletus	J. Mc. Dowall	28	„	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei	31	Ned. Indisch	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Batavia
„	—	Nederlandsch	„	Adriana Petronella	J. K. Annokkee	Nederland
Junij	1	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	W. A. J. Kuller	Soerabaija
„	2	Nederlandsch	schip	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija
„	3	„	„	Oenarang	S. van Hulstijn	„
„	5	„	bark	Wilhelmina Cox	F. H. Reisiger	Batavia
„	9	„	„	Hok Sing	Oeij Sioe Tjing	Cheribon
„	—	„	schoener	Sumatra	Mohamat Alie	Kottee

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Staatsraad van der Houven	F. Heijmeriks	Nederland	Jacobson & Co.
„	„	Batavier	E. H. Pfeiffer	„	van Maanen & Co.
„	„	Clio	J. O. Wijnmalen	„	Dorrepaal & Co.
„	„	Johannes Hendrikus Ferdinand	G. H. Lodewijks	„	„
Engelsch	schip	Miletus	J. Mc. Dowall		„
Hamburgsch	bark	President Furrer	Reijnard	China	Gezagvoerder.
Ned. Indisch	„	Jadul Hair	Sech Basbai		„
„	„	Kim Tian Taij	Kwee Gi Tjoen	Riouw	„
„	brik	Lina	J. W. Steevensz		„
„	schoen.	de Haai	Tjia Sjing King		„
„	bark	IJoeserin	Said Abdulla Akat	Singapore	„
„	schoen.	Mabroek	Said Achmat Madehie		„
„	bark	Hab Goan	The Tjioe		„

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	31	N. I.	bark	Hap Goan	Teh Tjoe	Riouw

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	31	N. I.	schoen.	Mabrook	Said Madehie.	Samarang
Junij	1	„	bark	Goanlie	Tan IJonggoan	Indramaijoe
„	—	„	„	Hap Goan	The Tjoe	Samarang
„	—	„	„	Antoinette	Intje Amat	Batavia

Aangekomen schepen te *Indramaijo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	30	Ned.	bark	Almelo	Tjebbes	Cheribon

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	27	N. I.	brik	Tartar	Kiangkong	Batavia
„	29	Ned.	schip	Albiasserdam	van Hoen	„
„	30	N. I.	schoen.	Apiemaas	Lim Njat Tjoeij	Samarang
„	31	„	brik	Passekan	Tan Siangkong	Batavia
„	—	„	bark	Tjan Goan	Sie Ikhiem	Rembang

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	28	N. I.	brik	Tartar	Kiangkong	Pekalongan
„	31	„	„	Passekan	Tan Siangkong	„
Junij	1	„	schoen.	Apiemaas	Lim Njat Tjoeij	Cheribon

Aangekomen schepen te *Pekalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	29	N. I.	brik	Tartar	Kiangkong	Tagal

Vertrokken schepen van *Pekalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij	1	N. I.	brik	Tartar	Kiangkong	Batavia

Vertrokken schepen van *Rembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	25	N. I.	bark	Java	Worthington	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Joana*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	27	N. I.	bark	Tjan Goan	Sie Ikhiem	Cheribon

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	25	N. I.	brik	Fathool Main	Sech Bamasm.	Grissee

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	24	N. I.	bark	Lachmadie	Said Alhasnie.	Tagal
„	—	„	schip	Ammana Tulbarie	Sech Badjoeber	Cheribon

Vertrokken schepen van *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	28	Ned.	bark	Kaliemas	Jonker	Nederland

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	27	Ned.	bark	Alida Maria	de Vries	Amsterdam
„	30	„	bark	Belatrix	v. d. Wijck	Rotterdam

Vertrokken schepen van *Bezoeki*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	23	Ned.	bark	A. R. Falck	Duienbooden	Amsterdam

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Mei	17	Ned.	schip	Prins Maurits	Bart	Nederland

Aangekomen schepen te *Pangool*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	8	N. I.	schip	Gertrude	Sobels	Tjilatjap

Aangekomen schepen te *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	2	N. I.	bark	Oedjoeng Pandan	Lim Goanling.	Singapore
„	8	„	schoen.	Kim Soenhoat	Tjia Tjioe	„
„	13	„	brak	Srie Palembang	Lie Bak	Batavia
„	18	„	brik	Noerhassim	Said Kasim	Pamakassan
„	22	„	schoen.	Hongan	Lim Kwiesoeij.	Muntok

Vertrokken schepen van *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April	30	N. I.	schoen.	Mabrook	Said Madehie.	Cheribon
Mei	4	„	„	King Liong	Koe Goansoen	„
„	8	„	brik	Katiemaas	Sech Boegies	Mocara Komp
„	17	„	bark	Liong Goan Zephijr	Goei Potjoan.	Batavia
„	22	„	schoen.	Gatmir	Said Alkaf	Lempenge

Aangekomen schepen te *Padang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	6	Z. M.	stooms.	Groningen	v. d. Meersch.	Batavia
„	7	Ned.	brik	Johanna	Ouwehand	Amsterdam
„	19	N. I.	bark	Bintang Anam	Steendam	Samarang
„	27	„	stooms.	Ambon	Vogel	Batavia

Vertrokken schepen van *Padang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April	30	N. I.	bark	Soetan Iskander	Kloppenburg.	Coromandel
Mei	1	„	brik	Lina	Steevensz	Samarang
„	2	Frans.	schip	Louis Cézard	Thomas	Frankrijk
„	6	N. I.	„	Padang Pandjang	Snijder	Batavia
„	13	Z. M.	brik	Makasser	van Breugel	„
„	21	„	stooms.	Groningen	v. d. Meersch.	N. afd.
„	29	N. I.	„	Ambon	Vogel	Batavia

Aangekomen schepen te *Muntok*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	27	N. I.	stoomb.	Ambon	Vogel	Batavia
„	28	„	„	Prins van Oranje	Prins	Singapore

Vertrokken schepen van *Muntok*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	17	N. I.	stoomb.	Ambon	Vogel	Batavia
„	18	„	brik	Marzoek	Sech Bagawie.	Blinjoe
„	—	„	stoomb.	Prins van Oranje	Prins	Singapore

Aangekomen schepen te *Koepang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April	18	N. I.	bark	Fathool Rachman	Sech Baoeseer.	Amboina
„	23	„	stooms.	Makasser	Kuller	Makasser

Vertrokken schepen van *Koepang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April	18	N. I.	bark	Fathool Rachman	Sech Baoeseer.	Soerabaija
„	19	„	schoen.	Maria	Scharff	„
„	24	„	stooms.	Makasser	Kuller	Molukken
„	26	„	„	Vice Adm. Koopman.	Zwaanshals	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Makasser*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	14	N. I.	stooms.	Makasser	Kuller	Moluccos
„	—	„	bark	Arief Banjermaas	Mohamed	„
„	17	„	stooms.	Menado	Couteron	Soerabaija
„	24	Z. M.	„	Etna	Palm	„

Vertrokken schepen van *Makasser*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei	14	Ned.	bark	Alexander	Dekker	Soerabaija
„	11	N. I.	stooms.	Makasser	Kuller	„
„	19	Z. M.	„	Soembing	Oudraat	Bima
„	—	„	„	Reinier Claassen	Stort	Sindjaij
„	—	N. I.	„	Menado	Couteron	Menado

Marktprijzen.

Te BATAVIA, den 12 Junij 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ₰ legg.	60.—	....	afgedaan op levering
Casia, Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben	60.—	....	Idem.
Foelie Nº. 1 Benkoelsche	40.—	45.—	wei ıg vraag.
Gom Elastiek ₰ pic.	78.—	80.—	
„ Benzoin	35.—	65.—	geen transactien. n
„ Dammar ₰ pic.	24.—	25.—	eenige vraag.
Gutta Percha	....	....	zonder voorr.
Huiden, Koe	3.—	4.50	weinig gezocht.
„ Buffel ₰ st.	3.25	4.50	Idem.
Indigo	4.20	....	Sam. afgedaan.
Japan Boomwas	44.—	....	op vendutie
Kampher, Japan... per Balie.	80.—	....	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen. 1)
Koffij, Java	....	....	zonder voorraad. 2)
„ Padang	....	....	Idem.
Koper, Japansch	80.—	....	nom. zonder voorr.
Kruidnagelen ₰ pd.	....	....	niet voorradig.
Notenmuscaat No. 1 Benk.	70.—	80.—	flaauw.
Peper, zwarte	18.—	....	nominaal.
„ witte	35.—	....	tot not. verkrijgbaar.
Rotting, Banjermassing	8.—	8.50	afgedaan.
„ Padang	5.—	6.—	Idem.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	....	....	niet ter markt.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	150.—	165.—	geringe vraag.
„ „ „ 2e „	135.—	150.—	„ „
„ Carga	110.—	125.—	„ „
Sandelhout	....	....	niet voorradig.
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	....	nominaal.
„ Java ₰ pic.	3.—	3.50	Idem.
Suiker No. 16	15.50	16.—	afgedaan 3)
Tabakbladeren	....	....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Tin	86.—	....	weinig voorraad
Was, Timor	190.—	....	met minder vraag. 4)

1) vóor plaatselijke Consumptie.
2) Op de kust ƒ 33⅝ besteed.
3) op Soerabaija ƒ 15¾ op levering geboden.
4) Bengaalsche ƒ 185,— ₰ picol, gewild.

Wisselkoers.

Op Nederland 6/m. dato ƒ 100¼
„ Engeland „ Zigt 11,75 ₰ £.
„ China ƒ 2,72 ₰ $
„ Singapore ƒ 2,70 @ ƒ 2,7 ₰ $
„ Calcutta ƒ 121,— ₰ 100 Cs. Rs.
Gouvernement trekt @ ƒ 100 sedert 5 April.

Te SAMARANG, den 7 Junij.

Koffij ƒ 33,⅝, op levering afgedaan.
Suiker Nº. 16, ƒ 16,— op levering.
Indigo, ƒ 4.20, afgedaan.
Koehuiden, ƒ 67,— ₰ kodie, naar gewigt.
Buffelhuiden, ƒ 50,— ₰ kodie.
Staart Peper ƒ 65,— afgedaan.
Rijst ordinair wit, ƒ 130 @ ƒ 135 } ₰ kojang @ 28 pik. zonder zakk.
„ carga, „ ƒ 115 @ ƒ 120 }
Klapper Olie, ƒ 34,—
Katjang „ „ 32,—
Rotting ƒ 9,— ₰ pic.
Kadjang Matten, ƒ 9,—

Wisselkoers.

Op Holl. pari @ 100¼%.

Te SOERABAIJA, den 5 Junij.

Suiker No 16 ƒ 15,75.
Koffij ƒ 36,—
Rijst (witte) ƒ 180,—
Olie (klapper) ƒ 35,—
Wisselkoers pari.

Te PASOEROEAN, den 5 Junij.

Suiker, No. 16, ₰ pic. ƒ 15,75 afgedaan.
Rijst (witte) ₰ koyang ƒ 200,—
Id. (Carga) ƒ 180,—
Olie (Klapper ₰ pic. ƒ 30,—
Id. (Katjang) ₰ pic. ƒ 25,—
Wisselkoers, pari.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen,
Op den 6 Junij 1861.
138,—37 pic. suiker oogst 1860.
60,786—78 „ koffij, „ 1860.

Te MAKASSER, den 18 Mei.

Was Timor, ƒ 180,— @ ƒ 190.
„ Andere soorten, ƒ 120,— @ ƒ 180.
Rotting, ƒ 5,50 @ ƒ 5,75
Koffij, Bonthain, ƒ 33.— @ ƒ 34,75
„ Boni, ƒ 32,— @ ƒ 34,50
Suiker, no. 16, ƒ 16,—
Noten, Wilde ƒ 15,— @ ƒ 16.
„ (Amboina) ƒ 29 — @ ƒ 30,—
Rijst Balie, ƒ 5 @ ƒ 5¼,—
„ Maros, ƒ 5,50 @ ƒ 6.
Aardappelen ƒ 5.—
Braad-olie ƒ 26.—
Lamp-olie, ƒ 22.—
Gutta Percha, ƒ 60.— @ ƒ 85,—
Sandelhout, ƒ 17.— @ ƒ 18,
Schildpad ƒ 400.— @ ƒ 1100,—
Paerlemoer, ƒ 76,—
Tripang ƒ 30. @ ƒ 110,—
Kaneel Wilde, ƒ 5.— @ ƒ 6,—

Specie.

Oude ducaten, ƒ 7.¼
Nieuwe „ ƒ 6¾,—
Gouden tientjes, ƒ 10¾, ƒ 11,
Sovereigns, ƒ 18¾
Spaansche en Mexikaansche Dollars, ƒ 2,75

Wisselkoers.

Op Holland, 97 @ 99%
„ Singapore, ƒ 2,75 @ ƒ 2,80
„ Java, pari.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

van 5 tot 8 Junij 1861.

Aanvoer.

Van Engeland per Deensch schip *Cadovius*, gez. Paulsen, agt. Martin, Dyce en co.

822 coll. manufact., *Martin, Dyce en co.*
127 do. do., *Burt, Myrtle en co.*
1600 kistjes zeep, 32 coll. manufact., *Gumprick en Strauss.*
88 coll. manufact., *Wilson en co.*
2 coll. ijzerwerk, 19 do. manufact., 1392 staven ijzer, 100 band do. *Tolson, Hunt en co.*
41 coll. manufact., *Maclaine, Watson en co.*
87 coll. machineriën, 30 do. provisiën, 206 do. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
5 coll. manufact., *Leon en Reiss.*
107 do. do., *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
7 do. do., *Pandel en Stiehaus.*
104 do. do.. 1 do. medicijnen, *C. Bahre en G. Kinder.*
36 do. manufact.. *Adam en co.*
17 do. do., *Busing, Schröder en co.*
87 do. do., 1 do. speelkaarten, *Borneo Comp. Limited.*
13 coll. manufact., *order.*
8 do. lederwerk, 10 kettingen, 50 ankers, *order.*
25 coll. ijzerwerk voor Singapore.

Van Sumbawa per N. I. bark *Resgel Hair*, gez. Sech Achmad bin Joesoep Ganam.

7 kist gedr. katoen, 2 picols was, 188 paarden, *Sech Achmatbin Joesoep Ganam.*

Van Palembang per N. I. schip *Liong Goan Zephyr*.

1039 pic. ongez. katoen, 17 do. was, 204 do. dammar, 41 do. benzoin, 19 do. tabak, 3 do. oedjongatep, 36800 ps. dakpannen, 3700 st. fijn zeilgaren, 62 corg. houtwerken, 2 houten banken, 550 paijongs, 7980 stell. aardewerk, 88 pic. Palemb. koffij, 64 do. gambier, *Gezagvoerder.*
2 pic. was, 43 do. benzoin, 4 corg. sarongs, ƒ 6000 zilv. munt, *Arsad.*
10 corg. houtwerken, *Said Aloei bin Hassan.*
120 stell. houtwerken, *Said bin Hassan.*
14 pic. benzoin, *Rachman.*

Uitvoer.

Naar Bandjermassing via Samarang, per N. I. schip *Surie Elmashoer*, gez. Moh. Yassem.

Voor *Samarang*.

14 balen goeniezakken, 52 kistjes bitter, *Paine, Stricker en co.*
1 kist koperen spijkers, 1 do. witte verf, 20 vaatjes zwarte verf, 50 kisten zeep, 2 do. diversen, 1 kistje kramerijen, 1 do. tafeltjes, 30 vaten bier uit entr., 7 kist portwijn, 7 do. madera, 5 do. wijn, 14 mand. champagne, 10 kisten wijn uit entr., 4 kisten veeren pennen, 1 do. lijm, 6 ps. bankschroeven, 14 do. dommekrachten, *Hagedorn, Plump en co.*
1 kistje likeur, 1 kist planten, 24 vaten porcelein, 2 kisten lampglazen, 1 do. confituren, 3 do. lavender, 2 do. conserves, 3 do. patés, 12 do. wijn, 1 do. kousen, 10 do. groenten, 1 do. lampglazen, *Platon en co.*
9/2 pijpen bier, *Haager en Schuurman.*
40 vaten bier, 25 kisten wijn, *Overhand.*
58 kelders genever, 26 kisten bier, 14 do. wijn, 2 do. madera, 520 kistjes zeep, 102 do. cognac, *Buijs, Jacobsen en co.*
1000 kistjes zeep, *Tolson, Hunt en co.*
350 tobben staal, 50 picols tin, 3 kisten rozijnen, *Gasper en co.*

Voor *Bandjermassing*.

504 kelders genever, 5 vaten azijn, 50 vaatjes boter, 2 kisten siropen, 25 pic. koffij, 52 kisten en 19 vaten azijn, 1 baal katoen, 1 kist chitzen, 1 do. sarongs, 1 do. gordijngoed, 1 do diversen, 10 vaten meel, 200 kistjes zeep, 4 vaten bier, 6 kisten zuren, *Gan Gantiang.*
10 picols touw, 8 vaatjes boter, 14 corg. sarongs, 3 kisten ongebl. katoen 1 do. madapollams, 1 baal geel katoen, *Moh. Yassim.*
39 kisten chitzen enz., 1 baal drills, 1 do. ginghams, 2 do. garens, 23 vaatjes spijkers, 34 do. staal, 50 kistjes rozijnen, 10 kisten azijn, 1 do. mosterd, 1 do. bierglazen, 5 do. aardepijpen, 10 kistjes brandy, 100 do. zeep, 2 kisten diversen, *Io. Sin Eng.*

Naar China per N. I. schip *Padang Pandjang*, gez. Tjoasing.

5166 pic, rijst, *Lim Hoa.*
400 do. do. *Laauw Engtjoan.*
2 vaten glaswerk uit entr., 1 baal polemieten, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
2 balen manufact., *E. Moormann en co.*
22 pic. triepang, *Nio Banghie.*
3 kisten grijn, 3 do. wit ruw katoen, 1 do. doeken, 10 balen molton dekens, *Goe Binghouw.*
18 balen manufact. uit entr., *Martin, Dyce en co.*
71 balen drills uit entr., *Paine, Stricker en co.*
7 pic. vogelnestjes, 777 pd. do., 1270 pic. rijst, 6650 ps. zilv. munt, 2700 do. dollars, *diverse Chinezen.*

Naar Nederland via Cheribon, Indramaijoe, per Ned. schip *Jacoba*, gez. Schaap, agt. *v. Ommeren, Rueb en co.*

195 kisten madapoll., 1 pakje monsters, 30 kisten madapoll., *N. H. M.*

Voor *Nederland*.

120 pic. rotting, *N. H. M.*
6 vaten vleesch, *B. Kopersmit en co.*

Naar Engeland per Deensch schip *Therese*, gez. *Kersting*, agt. *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*

579 pic. rijst, 295 do. sap. hout, 500 do. suiker, 66 do. gomelastiek, 123 do. gom dammar, 100 do. cassia vera, 2 do. kaneel, 959 ps. buffelhuiden, 1 kist ruw katoen, 2 do. soija, 5 do. tjentjouw, 3 do. gember, 25 kelders arak, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kist boeken, 1 do. lakwerk, 1 do. boeken en zilverwerk, 1 do. jap. goederen, 1 do. gedr. planten, *E. Moormann en co.*

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet **H. M. VAN DORP.**

Snelpersdruk van H. M. VAN DORP te Batavia.